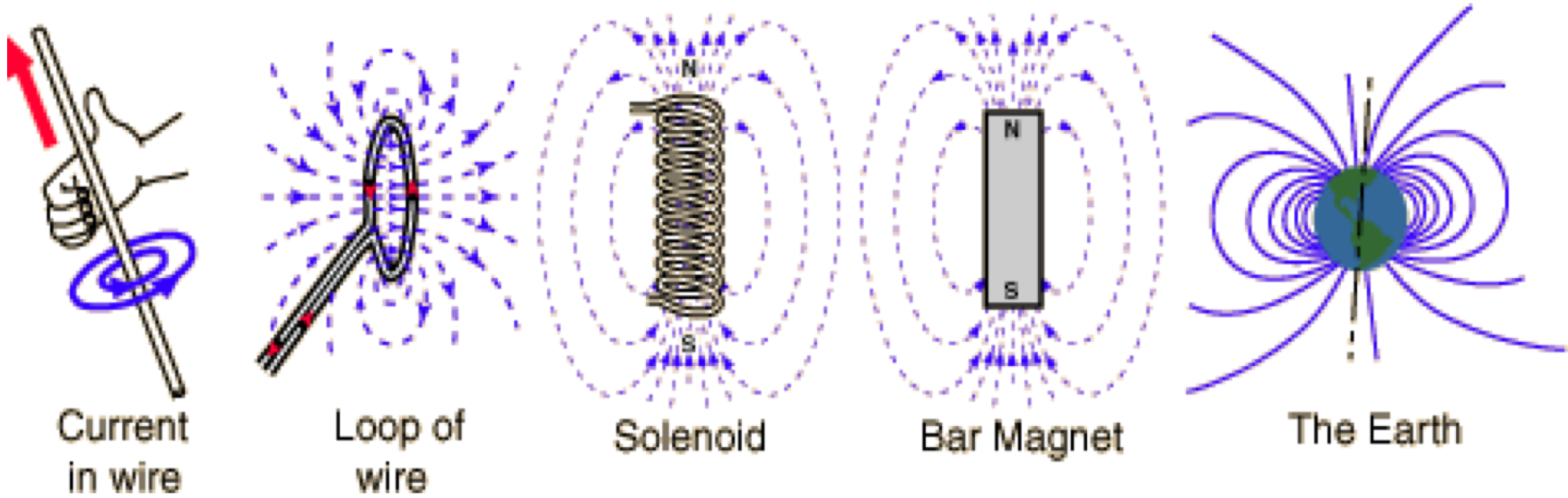

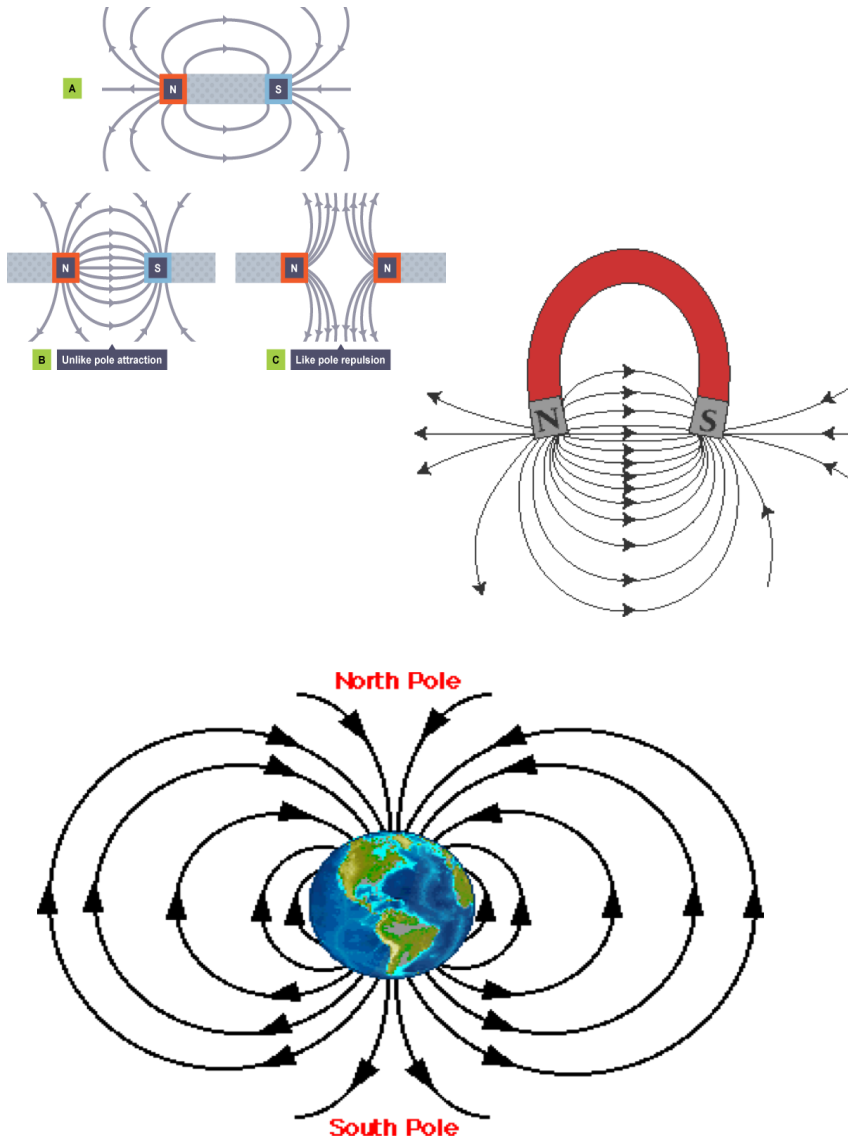
PODSTAWY ELEKTROTECHNIKI

część 8

POLE MAGNETYCZNE

Pole magnetyczne – własność przestrzeni, w której siły działają na poruszające się ładunki elektryczne, a także na ciała mające moment magnetyczny niezależnie od ich ruchu. Pole magnetyczne, obok pola elektrycznego, jest przejawem pola elektromagnetycznego.

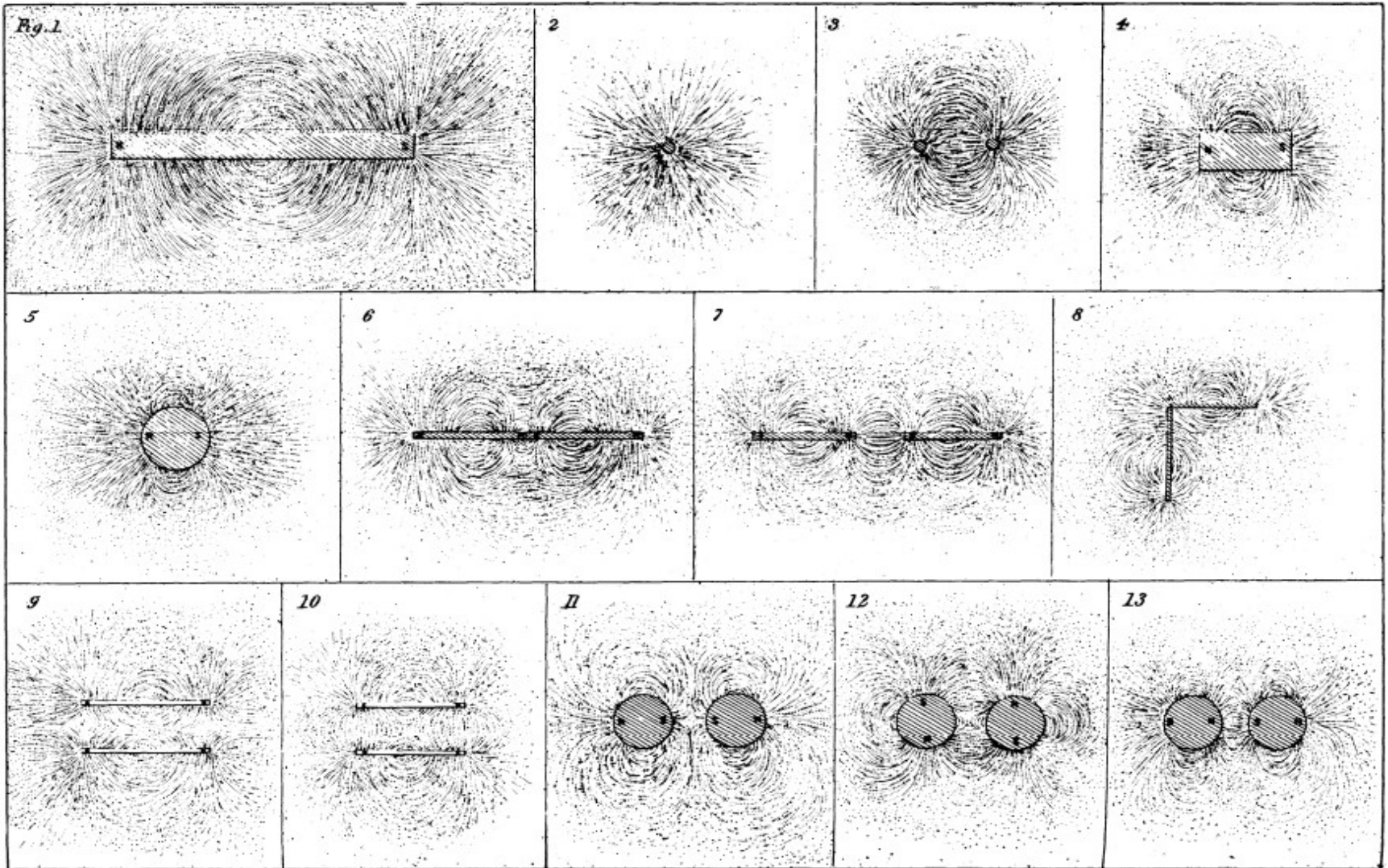

Natężenie pola i linie sił pola magnetycznego

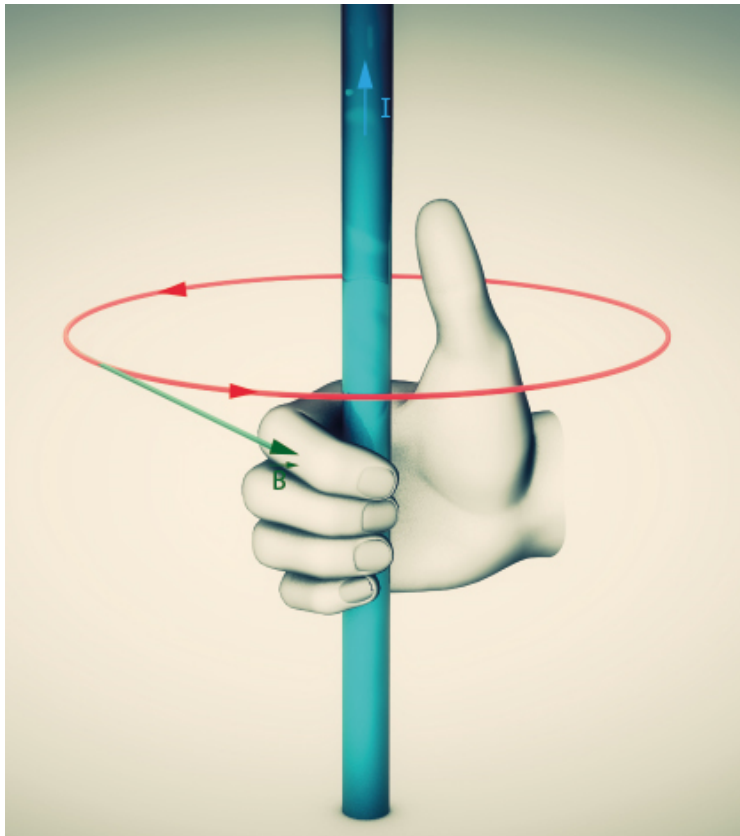
Linie sił pola magnetycznego są zawsze zamknięte nie tak jak linie sił pola elektrycznego, które zaczynają się i kończą na ładunkach

Pole magnetyczne prezentujemy graficznie rysując tzw. *linie pola magnetycznego* czyli linie wektora indukcji magnetycznej B . Wektor B jest styczny do tych linii pola w każdym punkcie, a rozmieszczenie linii obrazuje wielkość pola - im gęściej rozmieszczone są linie tym silniejsze jest pole. Najsilniejsze pole występuje w pobliżu końców magnesu czyli w pobliżu *biegunów magnetycznych*.

Linie sił pola magnetycznego są zawsze zamknięte nie tak jak linie sił pola elektrycznego, które zaczynają się i kończą na ładunkach

Źródłem pola magnetycznego są poruszające się ładunki elektryczne. Pole magnetyczne wokół przewodnika, w którym płynie prąd elektryczny.

$$B = \mu_0 \frac{I}{2\pi r}$$

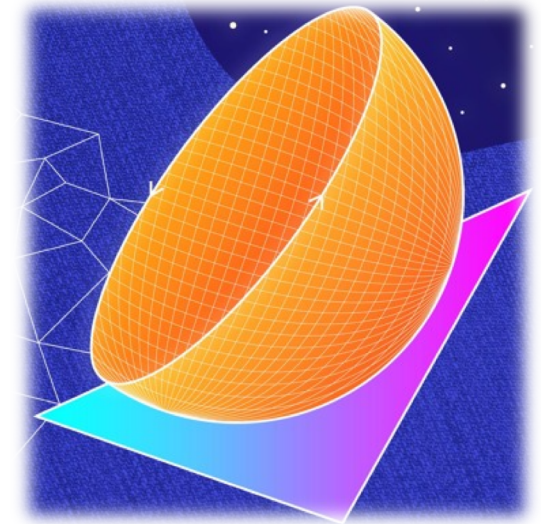
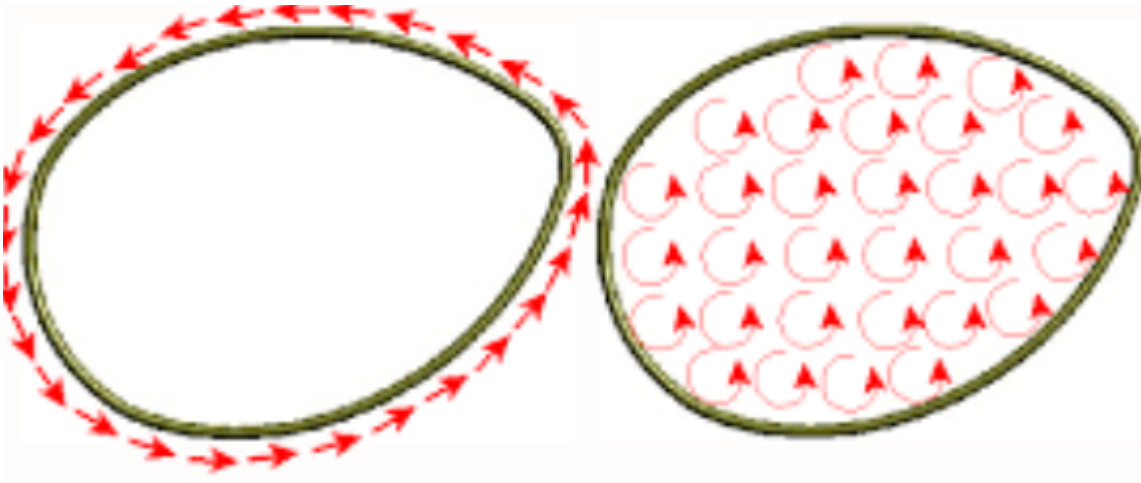
I - natężenie prądu płynącego przez przewodnik
 r - odległość od przewodnika
 μ_0 - przenikalność magnetyczna próżni

$$B = \frac{\mu_0 \cdot N \cdot I}{l}$$

μ_0 - przenikalność magnetyczna próżni
 I - natężenie prądu płynącego przez zwojnicę
 l - długość zwojnicy
 N - ilość zwojów

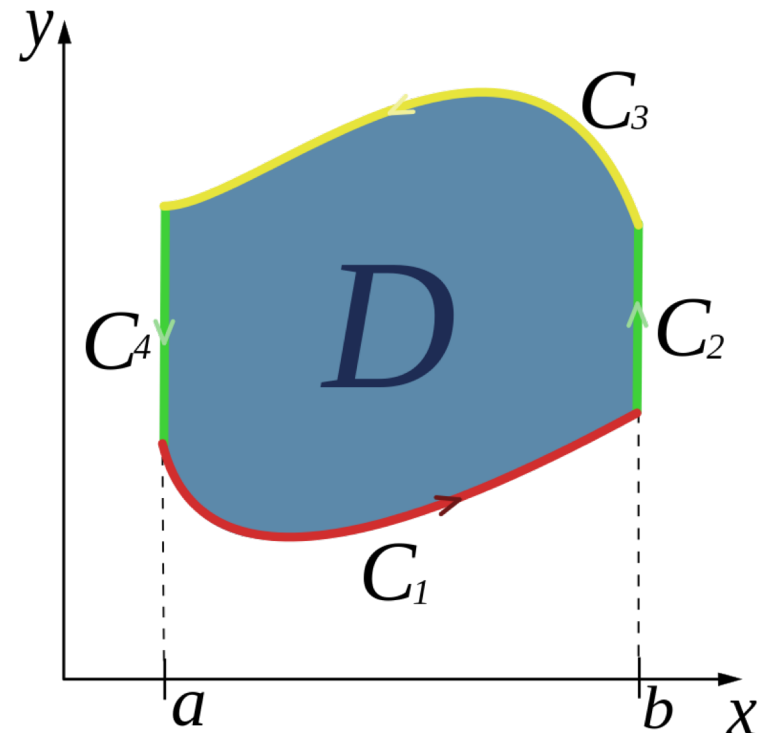
$$\mu_0 = 4\pi \cdot 10^{-7} \frac{H}{m} = 12,57 \cdot 10^{-7} \frac{V \cdot s}{A \cdot m}$$

Twierdzenie Stokesa – twierdzenie mówiące, że cyrkulacja pola wektorowego po zamkniętym i zorientowanym konturze gładkim jest równa strumieniowi rotacji pola przez dowolną powierzchnię ograniczoną tym konturem. Twierdzenie to odgrywa ważną rolę w teorii pól. Używane jest w mechanice płynów, równaniach Maxwella i wielu innych. Twierdzenia **Greena** i **Ostrogradskiego - Gaussa** można traktować jako szczególne przypadki twierdzenia Stokesa.

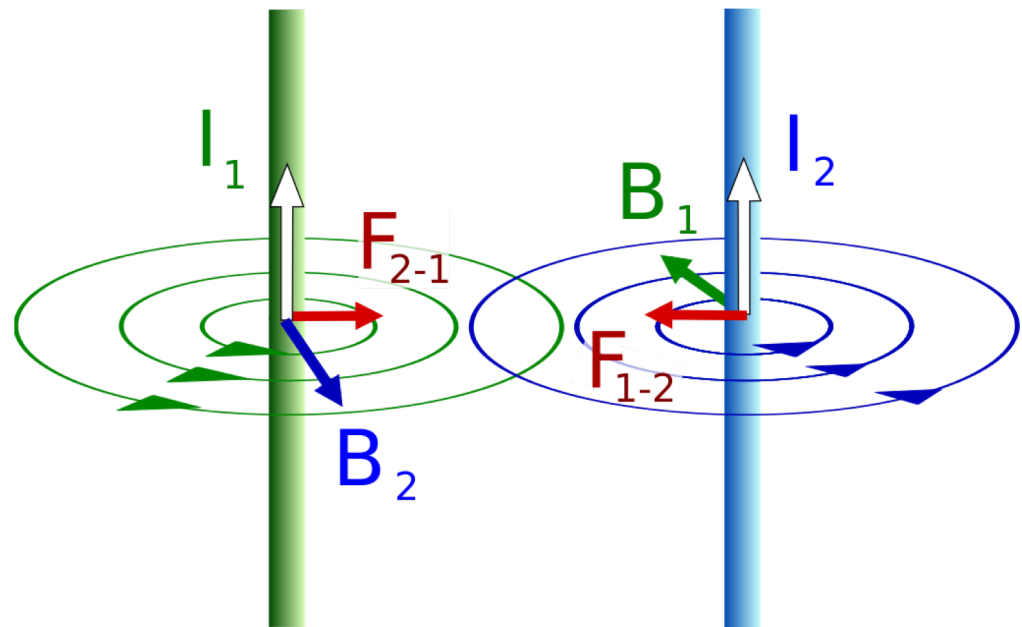
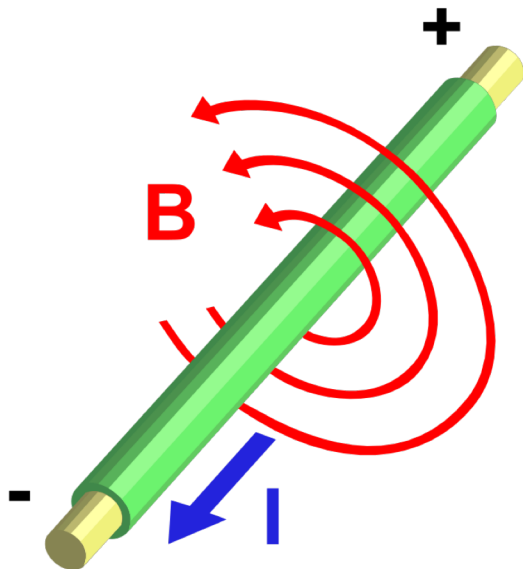
Twierdzenie Greena – twierdzenie matematyczne sformułowane przez angielskiego matematyka i fizyka George'a Greena. Jest to szczególny przypadek twierdzenia Stokesa.

Niech D będzie obszarem normalnym, takim że $x \in [a, b]$ oraz $g_1(x) < y < g_2(x)$, wtedy brzeg D możemy podzielić na krzywe gładkie C_1, C_2, C_3, C_4 , co dość dobrze obrazuje twierdzenie.

Prawo Ampere'a – prawo wiążące indukcję magnetyczną wokół przewodnika z prądem z natężeniem prądu elektrycznego przepływającego w tym przewodniku. Prawo to wynika z matematycznego twierdzenia Stokesa.

W wersji rozszerzonej przez J.C. Maxwella prawo to opisuje powstawanie pola magnetycznego w wyniku ruchu ładunku lub zmiany natężenia pola elektrycznego.

Cyrkulacja wektora natężenia pola magnetycznego jest równa sumie algebraicznej natężeń prądów płynących wewnątrz konturu całkowania.

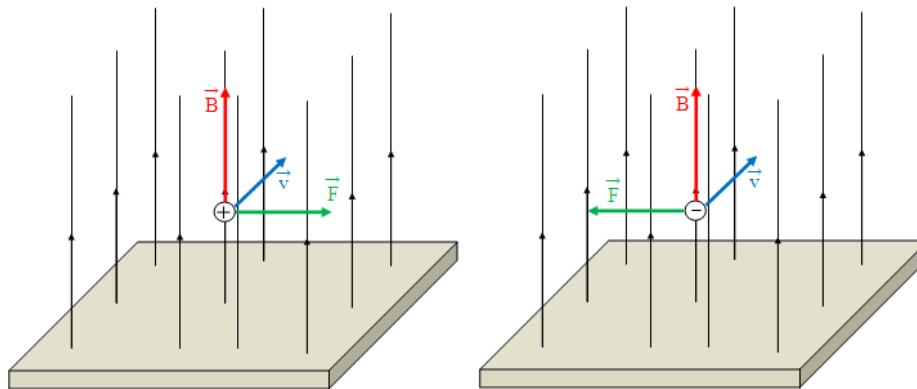
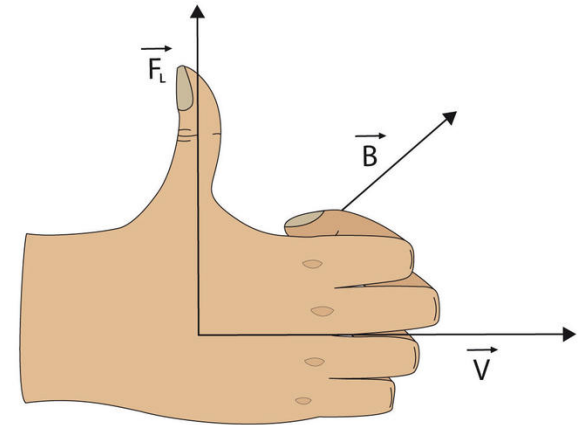
Siła Lorentza jest to siła, która działa na naładowaną cząstkę w ruchu w zewnętrznym polu magnetycznym.

Wzór na siłę Lorentza:

$$\vec{F} = q_0 (\vec{v} \times \vec{B})$$

gdzie:

- F - wartość siły Lorentza,
- q_0 - ładunek elektryczny,
- v - wartość prędkości ładunku elektrycznego,
- B - wartość indukcji magnetycznej.

SIŁA LORENTZA

Z własności iloczynu wektorowego wynika, że wartość siły Lorentza jest równa:

$$F = |q_0|vB\sin\alpha$$

gdzie:

F - wartość siły Lorentza,

$|q_0|$ - wartość bezwzględna ładunku elektrycznego,

v - wartość prędkości ładunku elektrycznego,

B - wartość indukcji magnetycznej,

α - miara kąta między wektorem prędkości i wektorem indukcji magnetycznej.

Z powyższych wzorów wynika, że:

- jeżeli cząsteczka porusza się w kierunku linii sił pola magnetycznego, nie działa na nią siła Lorentza;
- jeżeli cząsteczka porusza się prostopadle do linii sił pola magnetycznego, wartość siły Lorentza jest maksymalna.

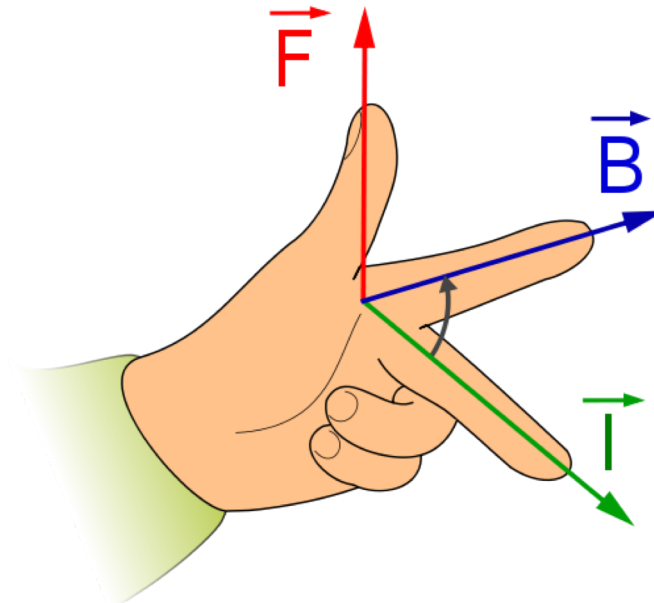
Siła Lorentza jest prostopadła do wektora prędkości i do wektora indukcji magnetycznej.

REGUŁA LEWEJ DŁONI

Reguła lewej dłoni, zwana też regułą Fleminga.

Jeżeli lewą dłoń ustawimy w taki sposób, aby cztery palce wskazywały kierunek i zwrot wektora prędkości cząsteczki, a linie sił pola będą wchodzić w dłoń od wewnętrznej strony (koniec wektora indukcji wskazuje wewnętrzną część dłoni), to odchylony kciuk wskaże kierunek i zwrot siły Lorentza, jaka działa na dodatnio naładowaną cząstkę. W przypadku cząstki naładowanej ujemnie zwrot siły Lorentza będzie przeciwny.

kciuk - kierunek i zwrot siły magnetycznej (F)
palec wskazujący - kierunek linii pola magnetycznego i kierunek wektora indukcji magnetycznej (B)
palec środkowy - zwrot przepływu prądu w przewodniku (I)

Indukcja magnetyczna pola wytworzonego przez przewodnik prostoliniowy z prądem

Wartość indukcji pola magnetycznego, wytworzonego przez nieskończenie długi, prostoliniowy przewodnik z prądem jest równa:

$$B = \frac{\mu_0 I}{2\pi r}$$

gdzie:

B - wartość indukcji magnetycznej,

I - natężenie prądu,

μ_0 - przenikalność magnetyczna próżni,

r - odległość od przewodnika.

Indukcja magnetyczna pola wytworzonego przez przewodnik kołowy z prądem

Wartość indukcji pola magnetycznego, wytworzonego przez kołowy przewodnik z prądem w środku tego przewodnika jest równa:

$$B = \frac{\mu_0 I}{2r}$$

gdzie:

B - wartość indukcji magnetycznej,

I - natężenie prądu,

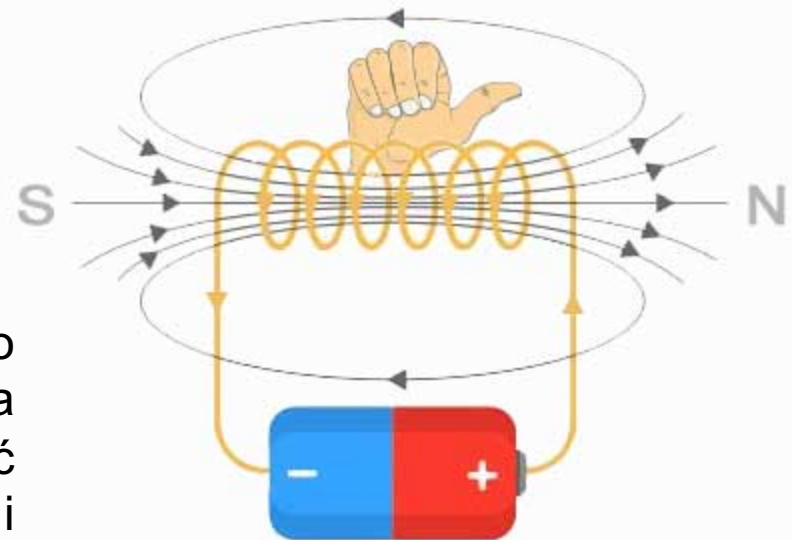
μ_0 - przenikalność magnetyczna próżni,

r - promień przewodnika

Solenoid - jest to przewodnik złożony ze zwojów, zazwyczaj nawiniętych na powierzchnię walca, pierścienia, tworzących spiralę, bez magnetycznego rdzenia.

Solenoid z rdzeniem magnetycznym to **cewka** lub **zwojnica**.

Gdy przez solenoid popłynie prąd elektryczny, na jego końcach zostaną wytworzone bieguny magnetyczne. Do określenia biegunów magnetycznych możemy zastosować regułę prawej dłoni (cztery palce wskazują kierunek prądu w solenoidzie, a kciuk, zwrot i kierunek linii sił pola magnetycznego wewnątrz solenoidu).

Linie pola elektrycznego wewnątrz bardzo długiego solenoidu są równoległe, a samo **pole jednorodne**, co jest dość istotne dla wielu rozważań naukowych i zastosowań technicznych.

Indukcja magnetyczna pola wytworzonego przez solenoid

Wartość indukcji pola magnetycznego wewnątrz bardzo długiego solenoidu z gęsto nawiniętymi zwojami, przez który płynie prąd elektryczny jest równa:

$$B = \frac{\mu_0 n I}{l} = \mu_0 N I$$

gdzie:

B - wartość indukcji magnetycznej,

l - natężenie prądu,

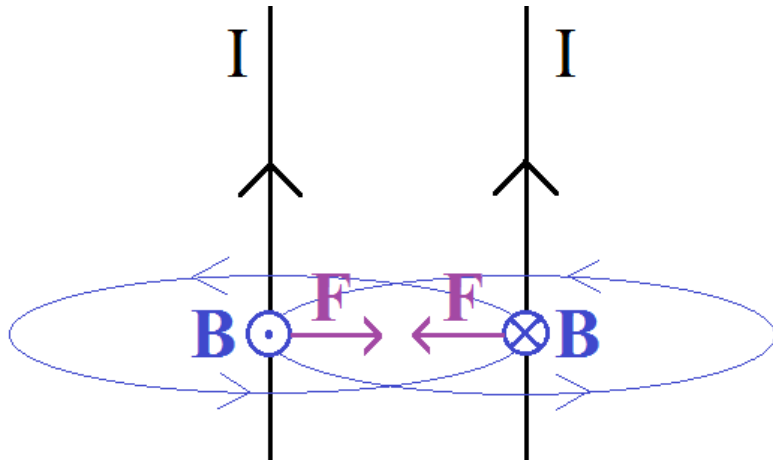
μ_0 - przenikalność magnetyczna próżni,

l - długość solenoidu,

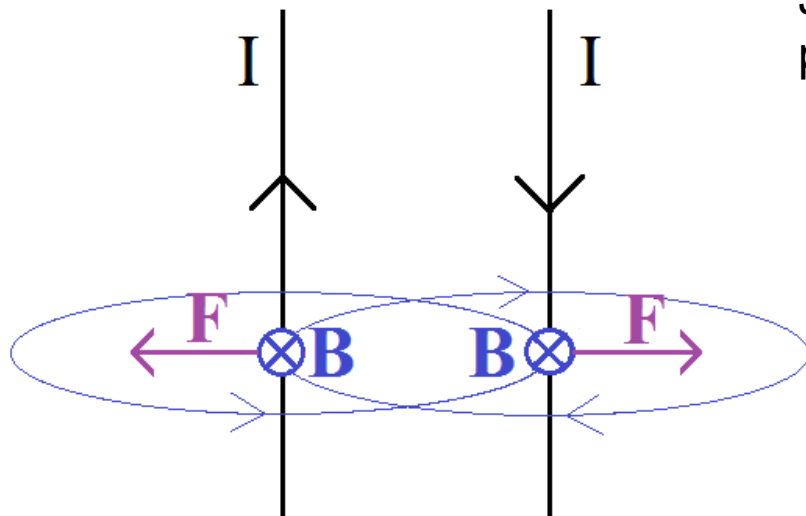
n - liczba zwojów,

N - liczba zwojów na jednostkę długości.

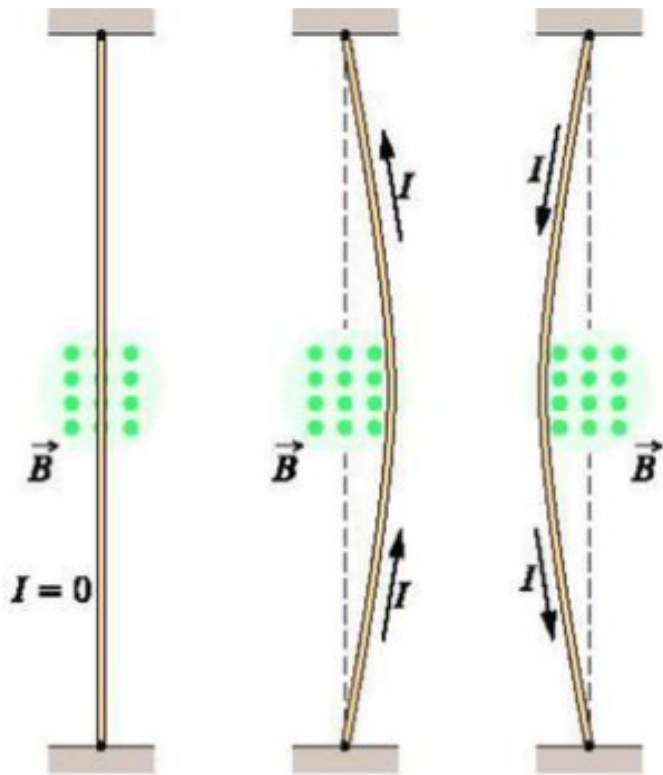

Jeśli w dwóch przewodnikach płynie prąd w tę samą stronę, przewodniki przyciągają się.

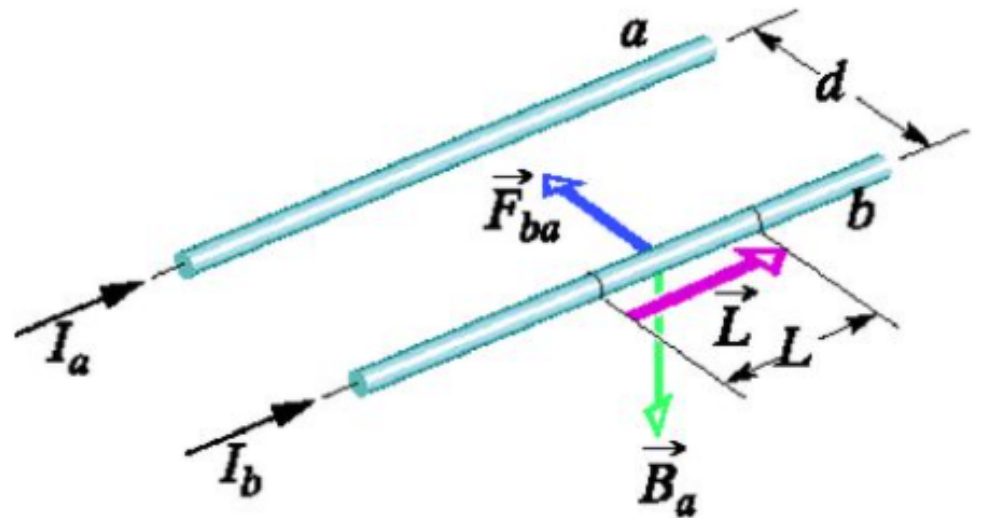
Jeśli w dwóch przewodnikach płynie prąd w przeciwną stronę, przewodniki odpychają się.

$$B_a = \frac{\mu_0 I_a}{2\pi d}$$

$$F_{ba} = LI_b B_a \sin 90^\circ$$

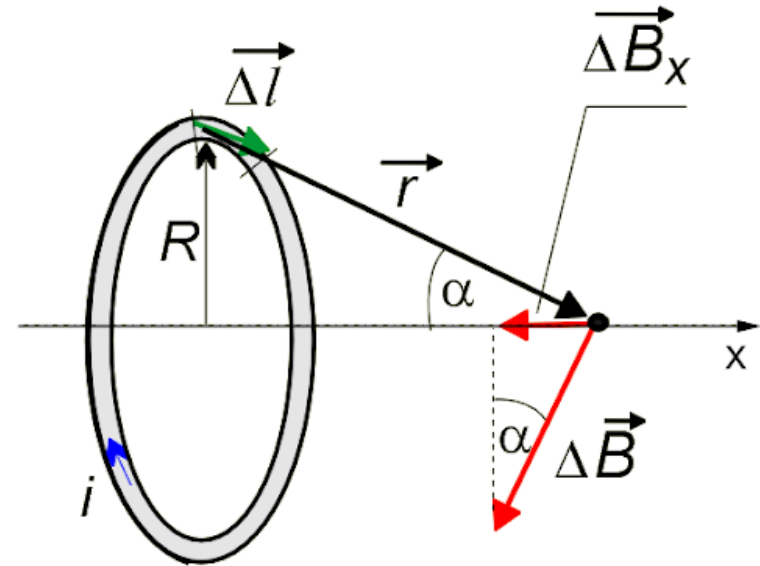
$$F_{ba} = \frac{\mu_0 L I_b I_a}{2\pi d}$$

Prawo Biota-Savarta – służy do wyznaczania wartości indukcji pola magnetycznego ΔB w określonym punkcie, powodowanej przez bardzo mały odcinek przewodnika $d\vec{l}$, przez który przepływa prąd o natężeniu I .

$$d\vec{B} = \frac{\mu_0 \cdot I}{4 \cdot \pi} \cdot \frac{d\vec{l} \times \vec{r}}{r^3}$$

$$B = \frac{\mu_0 \cdot I}{2 \cdot r}$$

Pozwala określić w dowolnym punkcie przestrzeni indukcję pola magnetycznego, której źródłem jest element przewodnika, przez który płynie prąd elektryczny.

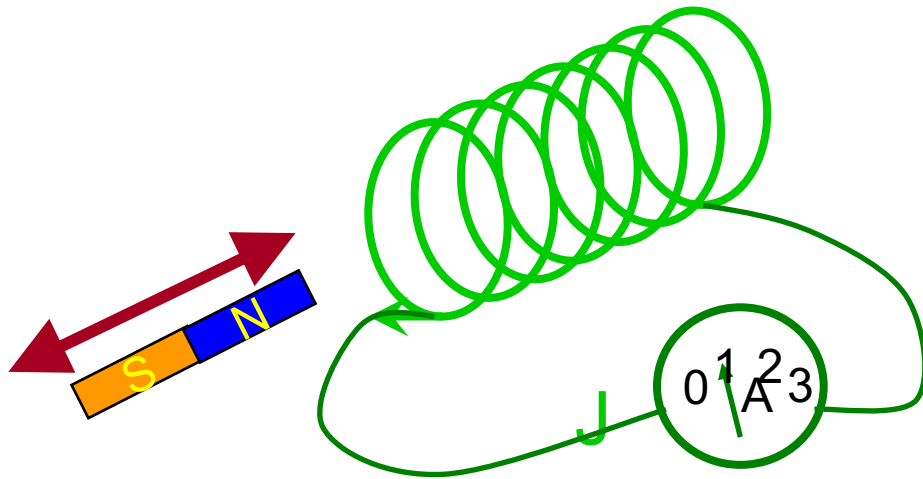
PRAWO INDUKCJI FARADAYA

Prawo indukcji Faradaya głosi, że siła elektromotoryczna indukcji (SEM – ϵ) jest wprost proporcjonalna do szybkości zmian strumienia magnetycznego (Φ) przechodzącego przez dany obwód zamknięty:

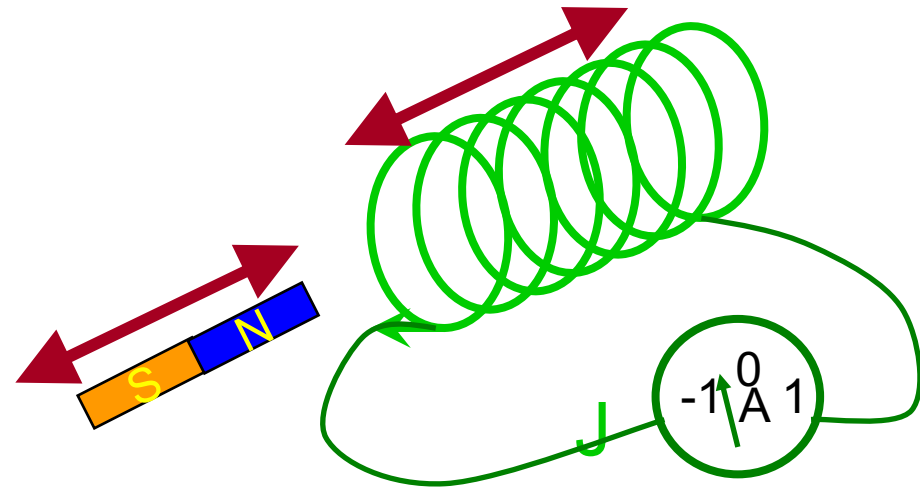
$$\epsilon = -\frac{\Delta\Phi}{\Delta t} \qquad \Phi = B \cdot S \cdot \cos\alpha$$

Im szybsza jest zmiana strumienia tym SEM osiąga większą wartość, co z kolei skutkuje pojawieniem się prądu o większym natężeniu. Ponieważ strumień pola magnetycznego jest równy Φ , to jego zmiana może być rezultatem zmiany trzech wielkości:

- Wartości indukcji pola magnetycznego (B).
- Pola powierzchni (S) obwodu obejmowanego przez pole magnetyczne.
- Kąta (α) pomiędzy wektorem indukcji pola magnetycznego i wektorem powierzchni.

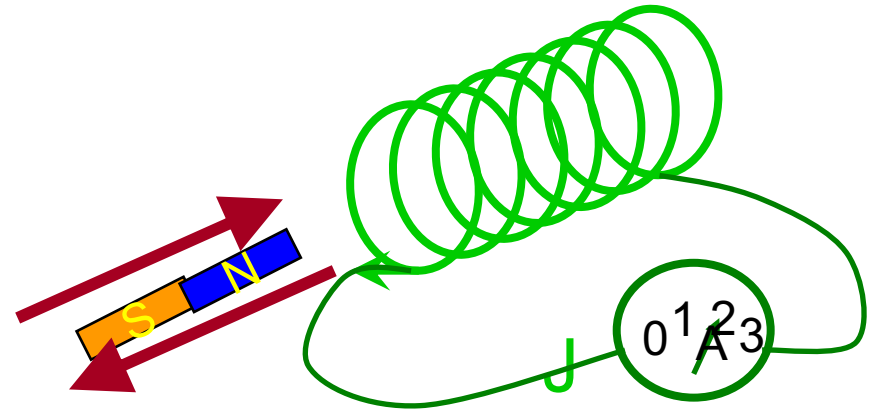
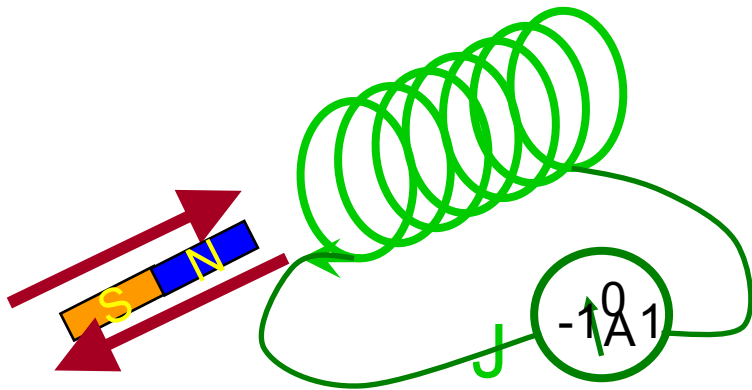

Zmiennym polem magnetycznym indukujemy prąd w obwodzie elektrycznym

Efekt nie zależy od tego czy poruszamy cewką czy magnesem,
Prąd jest większy przy większej powierzchni cewki

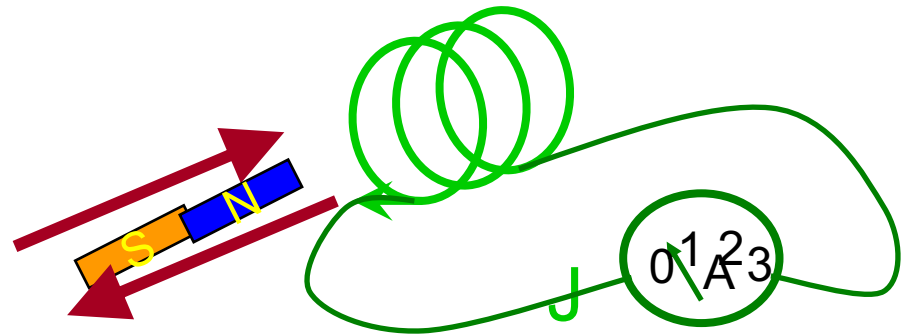
Doświadczenie Faraday'a

Kierunek prądu jest przeciwny przy
wsuwaniu i wysuwaniu

Kierunek prądu zmienia się, gdy
zmienimy orientację magnesu

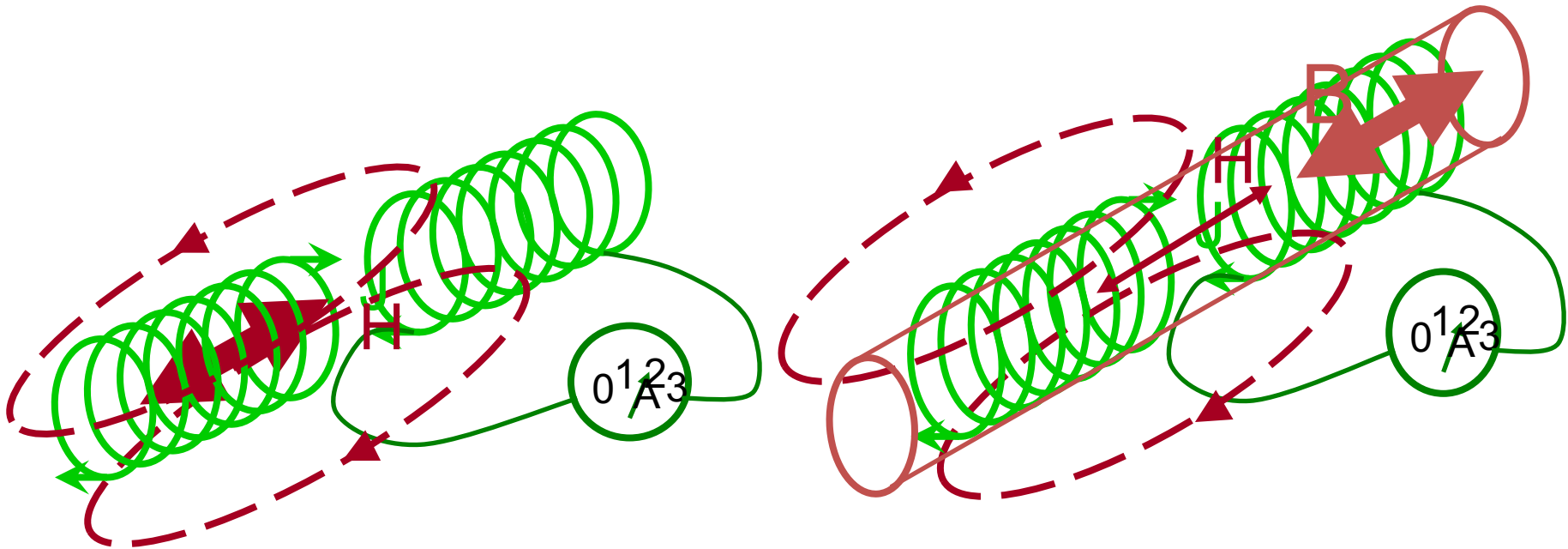
Prąd jest większy przy większym
magnesie.

Prąd rośnie z ilością zwojów

Prąd indukowany:

- jest efektem czysto dynamicznym
- skaluje się z szybkością zmian (pochodną) strumienia pola magnetycznego
- skaluje się z ilością zwojów

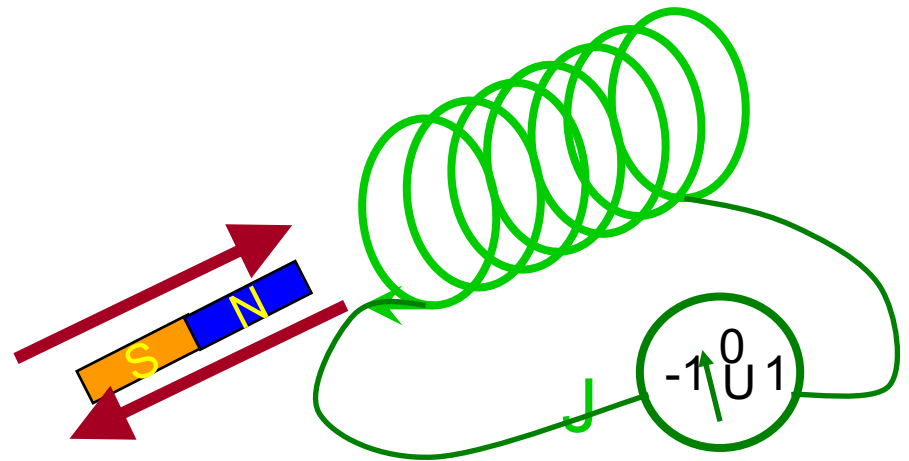

Zmienny prąd w cewce pierwotnej indukuje prąd w cewce wtórnej

Umieszczenie rdzenia ferromagnetycznego w cewkach znacznie zwiększa indukowany prąd

Strumień pola magnetycznego

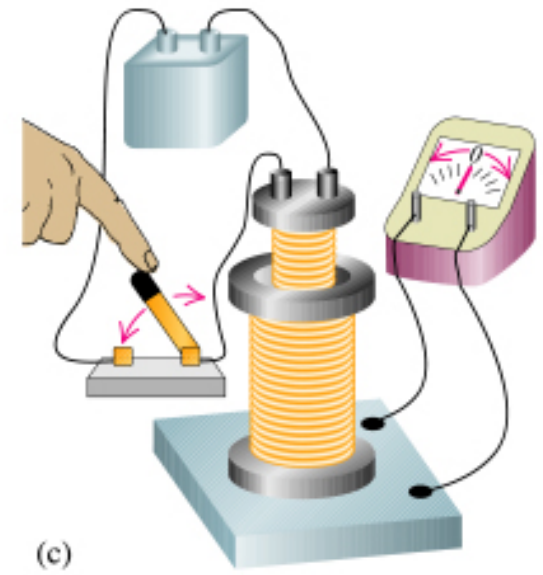
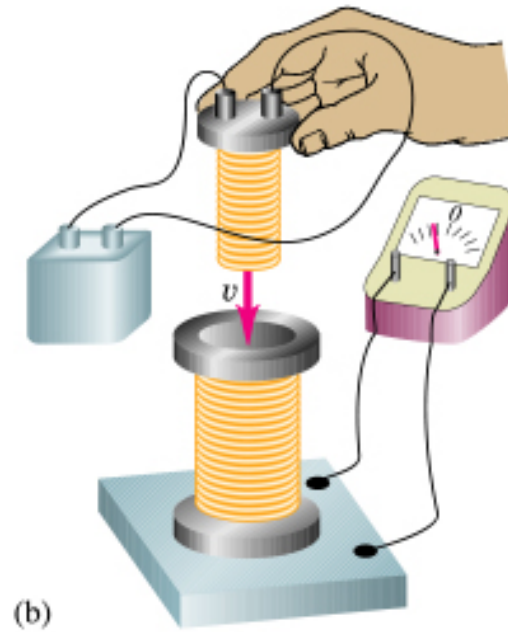
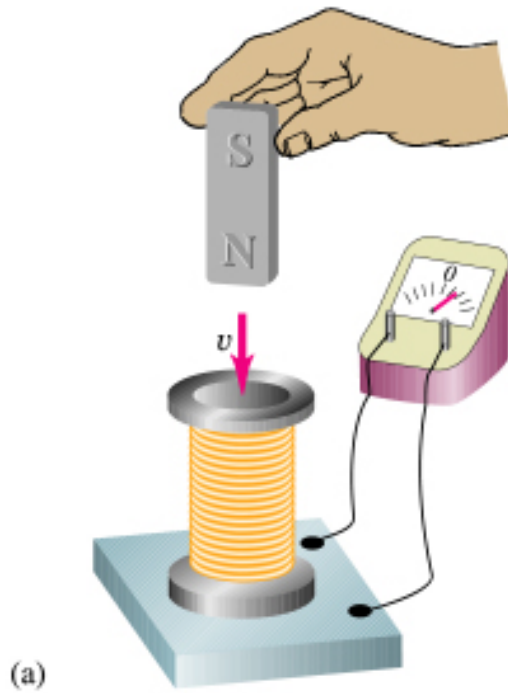
$$\phi_B = \int_S \vec{B} d\vec{s}$$

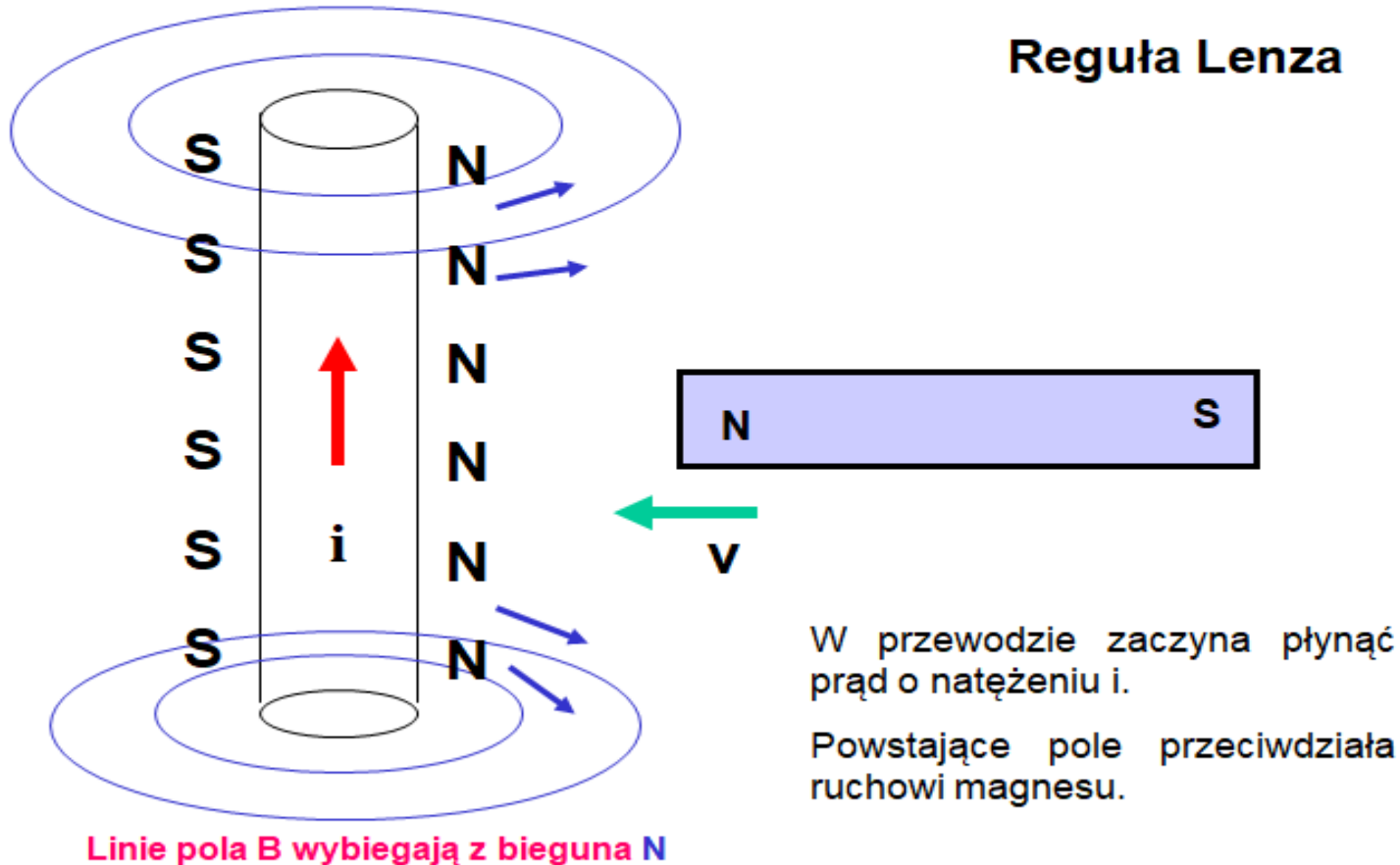
Siła elektromotoryczna indukowania w cewce

$$\mathcal{E} = - \frac{d\phi_B}{dt}$$

PRAWO FARADAY'A

Reguła Lenza

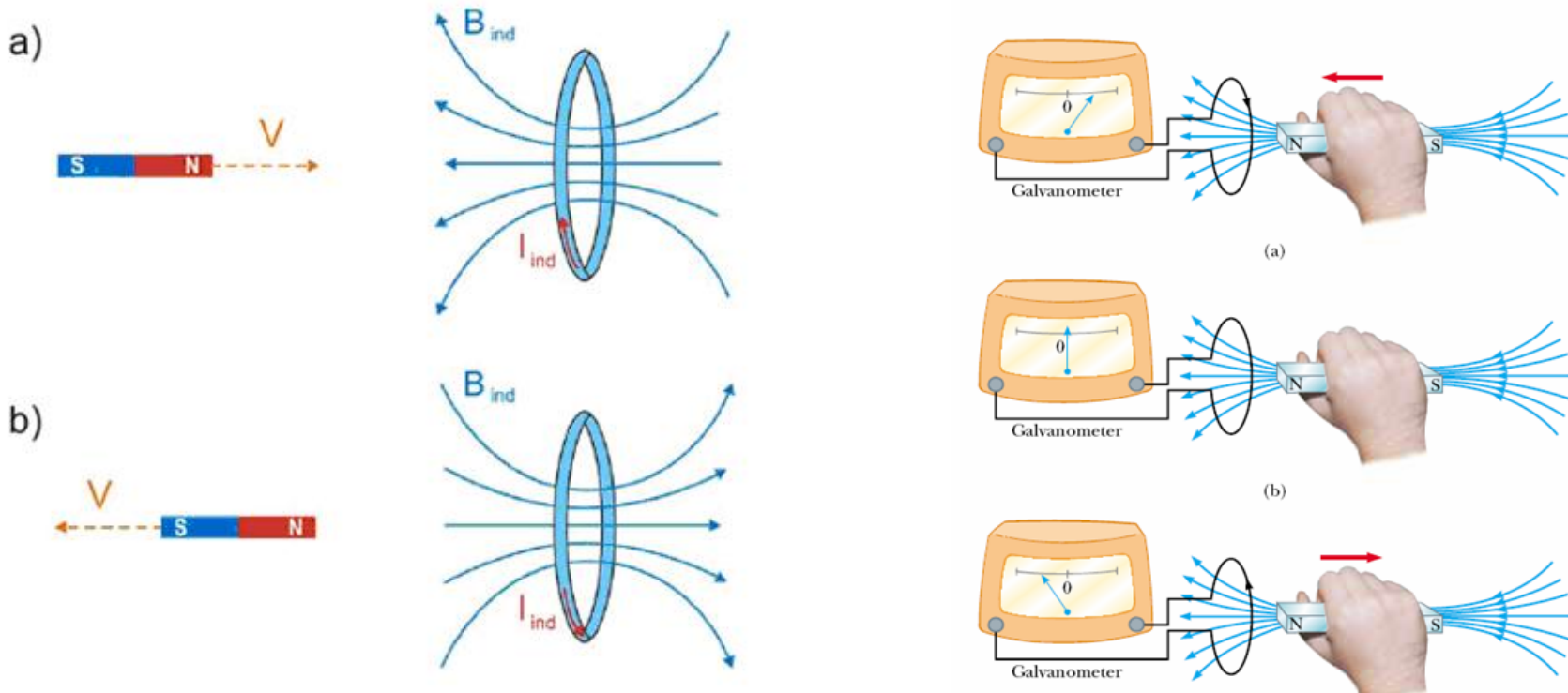

Mówi ona, że prąd indukcyjny (nazywany też prądem wtórnym) wzbudzony w przewodniku pod wpływem zmiennego pola magnetycznego, ma zawsze taki kierunek, że wytworzone wtórne pole magnetyczne przeciwdziała przyczynie (czyli zmianie pierwotnego pola magnetycznego), która go wywołała.

REGUŁA LENZA

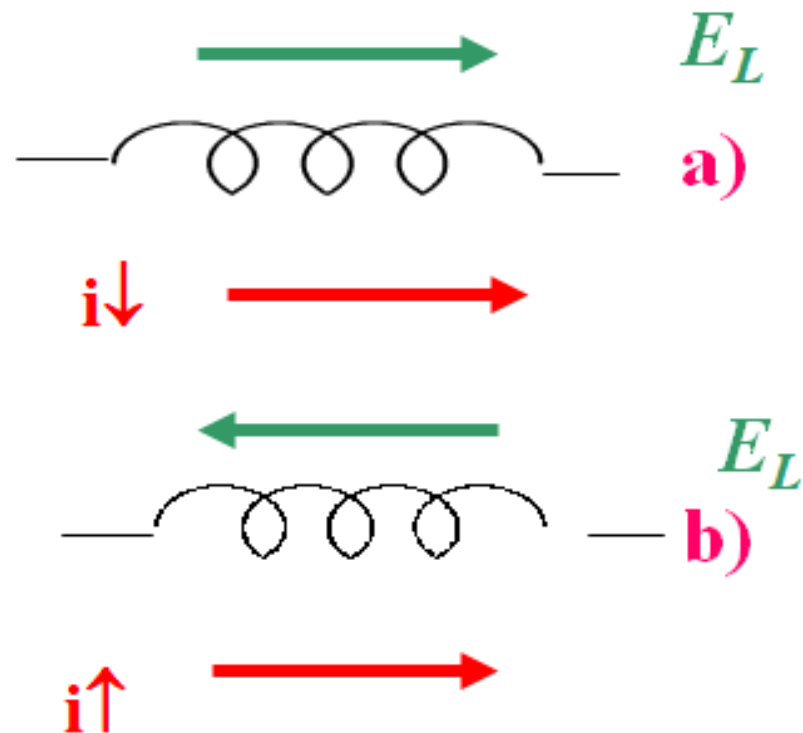
"Każde zdarzenie wywołuje skutki, które działają przeciw zdarzeniu, które je wywołało."

Prąd indukowany w petli ma taki kierunek, że przeciwstawia się zmianie, która go wywołała. Kierunek prądu indukowanego w pętli zależy od tego czy strumień rośnie czy maleje (zbliżamy czy oddalamy magnes).

Wyobraźmy sobie, że nawinęliśmy cewkę. Zauważamy różne kierunki siły elektromotorycznej E_L

Kierunek SEM można otrzymać z reguły Lenza.

W przewodzie a) prąd maleje, a w przewodzie b) rośnie. E_L - siła elektromotoryczna w obu przypadkach przeciwdziała zmianie prądu.

Aby zapobiec zmniejszeniu się prądu, indukowana SEM musi mieć ten sam kierunek co prąd. Jeżeli prąd wzrasta, indukowana SEM musi mieć kierunek przeciwny.

Obliczanie indukcyjności cewki.

Indukcyjność ściśle
nawiniętej cewki:

$$L = \frac{N\Phi_B}{i}$$

Dla długiego solenoidu o
długości l , przekroju S i
ilości zwojów na jednostkę
długości n :

$$N\Phi_B = nlBS$$

Na podstawie prawa
Ampere'a można
wykazać, że indukcja
B solenoidu wynosi:

$$B = \mu_0 ni$$

Związek między wektorami magnetycznymi

$$\vec{B} = \mu_0 \vec{H} + \mu_0 \vec{M}$$

indukcja

natężenie
pola

namagnesowanie

B - Indukcja magnetyczna – wszelkie prądy

H – Natężenie pola magnetycznego – prądy rzeczywiste

M – Namagnesowanie (dipolowy moment magnetyczny na jednostkę objętości)

Równania Maxwella

Prawo Gaussa dla elektryczności $\rightarrow \varepsilon_0 \oint \vec{E} \cdot d\vec{S} = q$

Prawo Gaussa dla magnetyzmu $\rightarrow \oint \vec{B} \cdot d\vec{S} = 0$

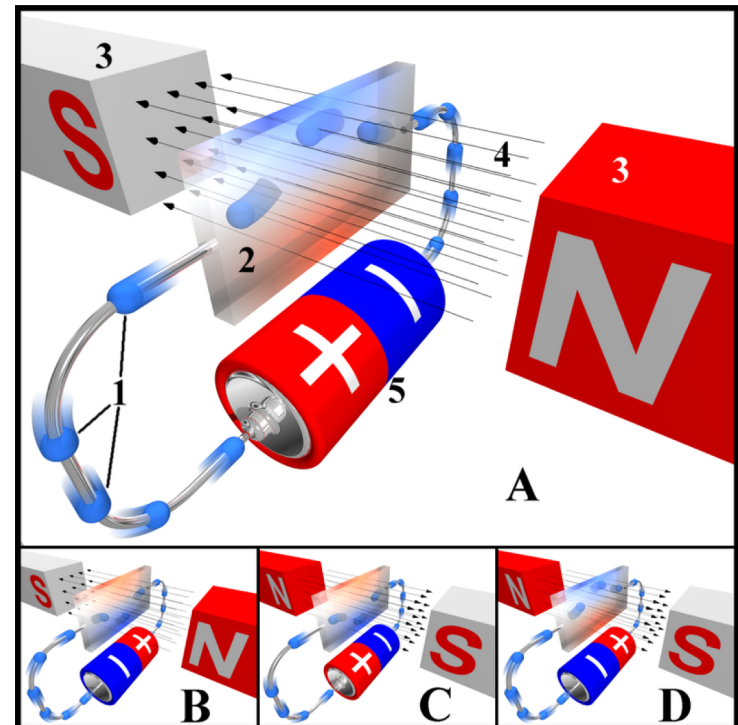
Prawo indukcji Faradaya $\rightarrow \oint \vec{E} \cdot d\vec{l} = -\frac{d\Phi_B}{dt}$

Prawo Ampera'a $\rightarrow \oint \vec{B} \cdot d\vec{l} = \mu_0 \left(\varepsilon_0 \frac{d\Phi_E}{dt} + i \right)$

EFEKT HALLA

Zjawisko fizyczne polegające na wystąpieniu różnicy potencjałów w przewodniku, w którym płynie prąd elektryczny, gdy przewodnik znajduje się w poprzecznym do płynącego prądu polu magnetycznym. Ta różnica potencjałów, zwana napięciem Halla, pojawia się między płaszczyznami ograniczającymi przewodnik, prostopadle do płaszczyzny wyznaczonej przez kierunek prądu i wektor indukcji magnetycznej. Jest ona spowodowana działaniem siły Lorentza na ładunki poruszające się w polu magnetycznym.

Efekt Halla w telefonach został wykorzystany w postaci czujnika Halla, który sprawia, że telefon reaguje na otwarcie i zamknięcie klapki od etui. W klapce etui umieszcza się jeden mały magnes, drugi zaś montuje się w samym smartfonie. Obok producenci montują czujnik Halla. Mierzy on zmianę natężenia pola magnetycznego, dzięki czemu telefon „wie”, kiedy etui jest otwarte, a kiedy zamknięte. To z kolei sprawia, że po otwarciu pokrowca urządzenie automatycznie wybudza się ze stanu uśpienia. Gdy klapa etui zakrywa ekran, a więc pojawia się pole magnetyczne, ekran zostaje automatycznie wyłączony.

PRĄDY WIROWE

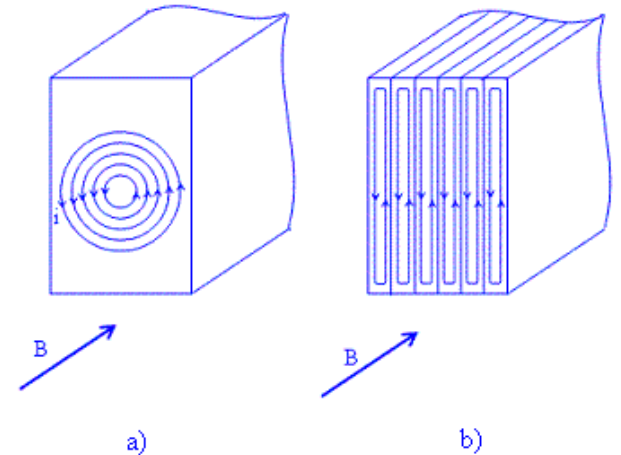
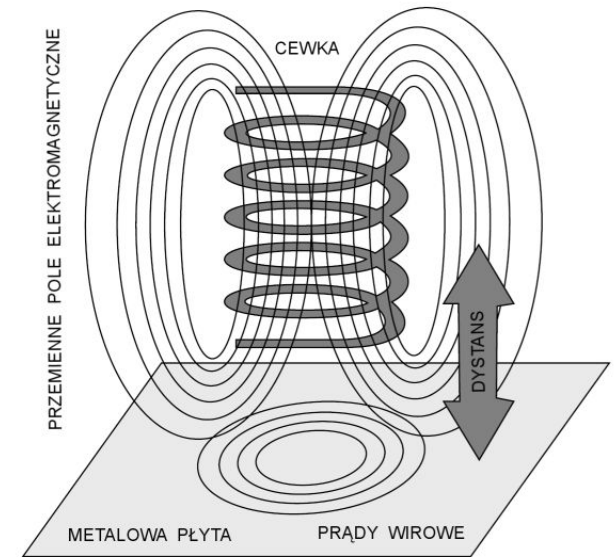
Prądy wirowe (prądy Foucaulta) – prądy indukcyjne wzbudzone w metalach znajdujących się w zmiennym polu magnetycznym

Zastosowania

Metoda prądów wirowych polega na wzbudzaniu zmiennego pola elektromagnetycznego w badanym materiale i odbieraniu reakcji materiału poprzez sondę badawczą.

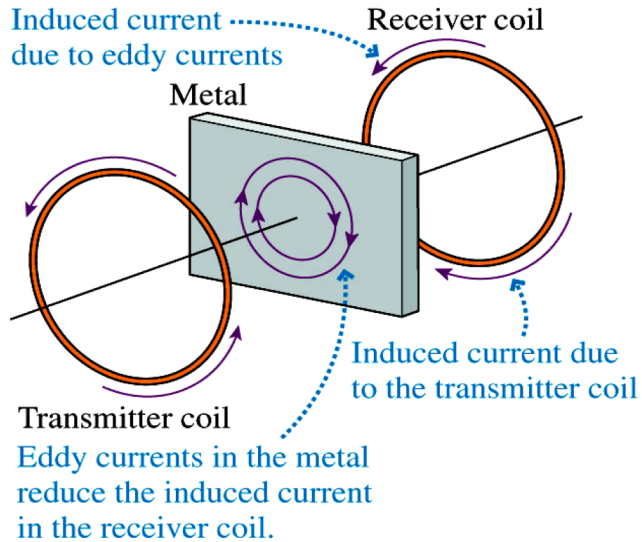
Zakres badań materiałowych:

- rodzaju materiału
- grubości materiału
- grubości powłok metalicznych jak i niemetalicznych np. powłok lakierniczych
- warunków obróbki cieplnej jak i uszkodzeń na skutek obróbki cieplnej
- głębokości zahartowania powierzchni, twardości powierzchni
- diagnostyki maszyn do pomiarów drgań - giętych i wzdłużnych, np. wałów
- defektoskopii wiroprądowej tj. pomiaru struktury metali pod kątem rys, zawałowań, pęknięć, pustek i wtrąceń np. rur, wałów.

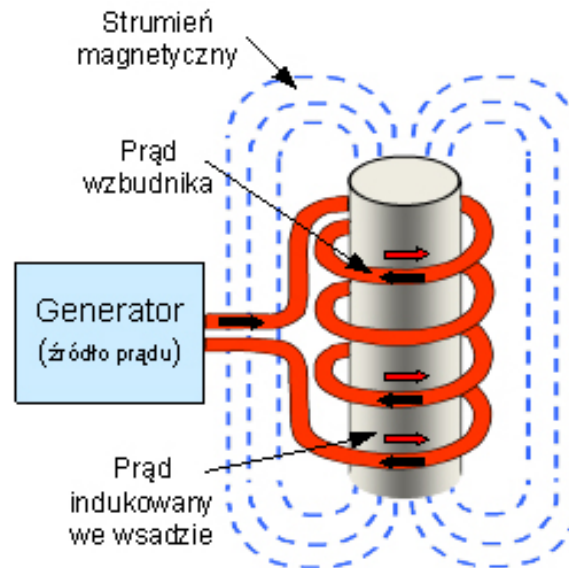

PRĄDY WIROWE

Wykrywacz metali (nie tylko magnetycznych jak żelazo)

Piece indukcyjne - cewki zasilane prądem o wysokiej częstotliwości (tysiące Hz) i dużym natężeniu (kilkuset A).

Kuchenki indukcyjne

PRĄDY WIOWE

Aluminiowa tarcza porusza się pod wpływem wirowego pola magnetycznego wytworzonego przez dwie cewki. W jednej cewce płynie prąd proporcjonalny do natężenia prądu pobieranego przez odbiorcę, w drugiej do napięcia. Cewki są tak umieszczone, że powstający moment napędowy jest proporcjonalny do iloczynu chwilowej wartości prądu i napięcia (a więc licznik "mierzy" moc czynną), a ten z kolei jest równoważony poprzez moment hamujący, który powstaje w wyniku obrotu tarczy między biegunami magnesu trwałego i jest proporcjonalny do szybkości ruchu tarczy.

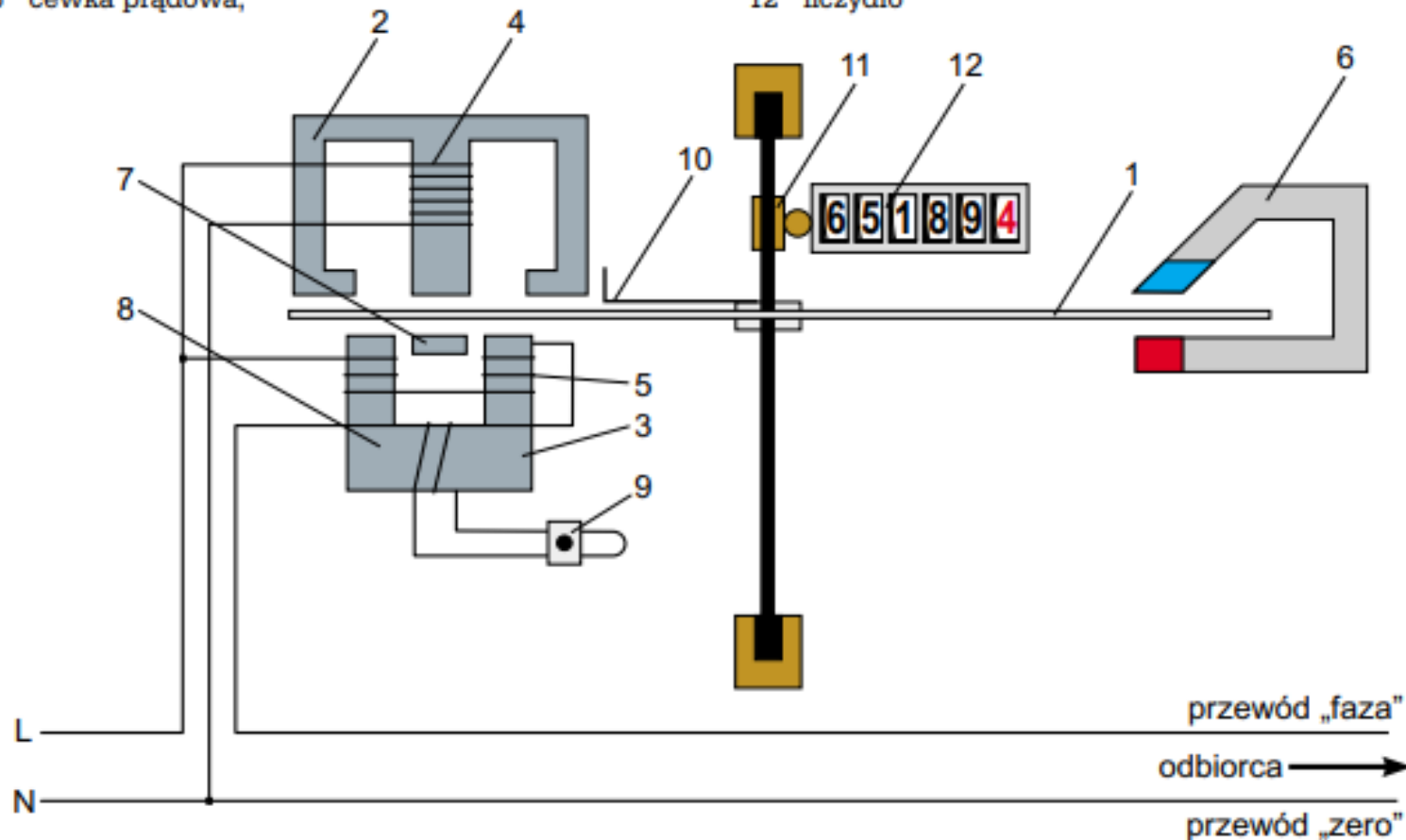

PRĄDY WIROWE

Uproszczony schemat jednofazowego licznika indukcyjnego:

- 1 tarcza aluminiowa,
- 2 rdzeń napięciowy,
- 3 rdzeń prądowy,
- 4 cewka napięciowa,
- 5 cewka prądowa,

- 6 magnes hamujący,
- 7 bocznik magnetyczny,
- 8 zwoje zwarte,
- 9 zwora do regulacji rezystancji zwojów zwartych,
- 10 chorągiewka hamująca,
- 11 przekładnia ślimakowa,
- 12 liczydło

MATERIAŁY MAGNETYCZNE

Materiał magnetyczny – materiał wykazujący własności magnetyczne. Wszystkie pierwiastki chemiczne i wszystkie ich związki chemiczne wykazują pewne własności magnetyczne. Istnieje kilka podstawowych typów materiałów magnetycznych:

- a) diamagnetyki
- b) paramagnetyki
- c) ferromagnetyki
- d) ferrimagnetyki
- e) antyferromagnetyki

Przewody umieszczane z prądem umieszczone są w powietrzu lub w próżni. W praktycznych zastosowaniach przewody przewodzące prąd są często umieszczane wokół rdzenia z litego żelaza. Obecność żelaza lub innych materiałów ferromagnetycznych zwiększa pole magnetyczne i często sprawia, że jest ono kilka tysięcy razy silniejsze niż bez rdzenia.

Paramagnetyki magnetyzują się zgodnie ze zwrotem pola zewnętrznego, Diamagnetyki magnetyzują się przeciwnie do zwrotu pola zewnętrznego. W obydwu typach substancji efekt magnetyzacji jest bardzo mały

DIAMAGNETYZM

Diamagnetyzm – zjawisko polegające na indukcji w ciele znajdującym się w zewnętrznym polu magnetycznym pola przeciwnego, osłabiającego działanie zewnętrznego pola. W atomach pod wpływem zewnętrznego pola magnetycznego indukują się elementarne momenty magnetyczne przeciwnie skierowane do pola zewnętrznego

	He	Ne	Ar	Kr	Xe
$\chi_M \cdot 10^{-6} \text{ cm}^3/\text{mol}$	-1.9	-7.2	-19.4	-28	-43

Bi $-1.66 \cdot 10^{-4}$

Hg $-3.20 \cdot 10^{-5}$

Pb $-1.70 \cdot 10^{-5}$

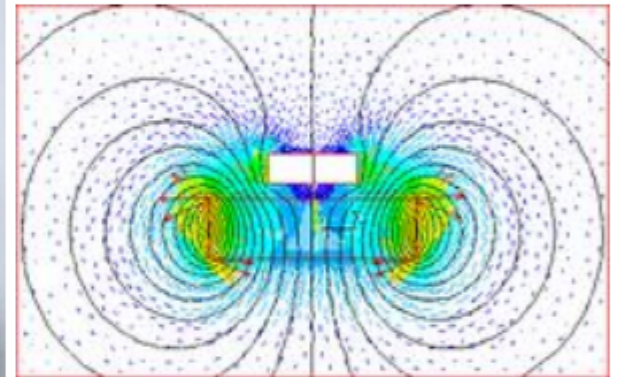
Cu $-0.98 \cdot 10^{-5}$

Au $-3.60 \cdot 10^{-5}$

Dla diamagnetyków podatność magnetyczna $\chi < 0$

DIAMAGNETYZM

Lewitacja diamagnetyka

PARAMAGNETYZM

Zjawisko magnesowania się makroskopowego ciała w zewnętrznym polu magnetycznym w kierunku zgodnym z kierunkiem pola zewnętrznego. Są one przyciągane przez magnes, jednak znacznie słabiej niż ferromagnetyki. W niezbyt niskich temperaturach oraz dla niezbyt silnych pól magnetycznych paramagnetyki wykazują liniową zależność namagnesowania od pola zewnętrznego

- w atomach, cząsteczkach i defektach sieciowych, mających nieparzystą liczbę elektronów (swobodne atomy sodu, gazowy tlenek azotu (NO), wolne rodniki organiczne)

- w swobodnych atomach i jonach z częściowo wypełnioną powłoką wewnętrzną (pierwiastki grupy przejściowej, pierwiastki ziem rzadkich i aktynowce, Mn^{2+} , Gd^{3+} , U^{4+})

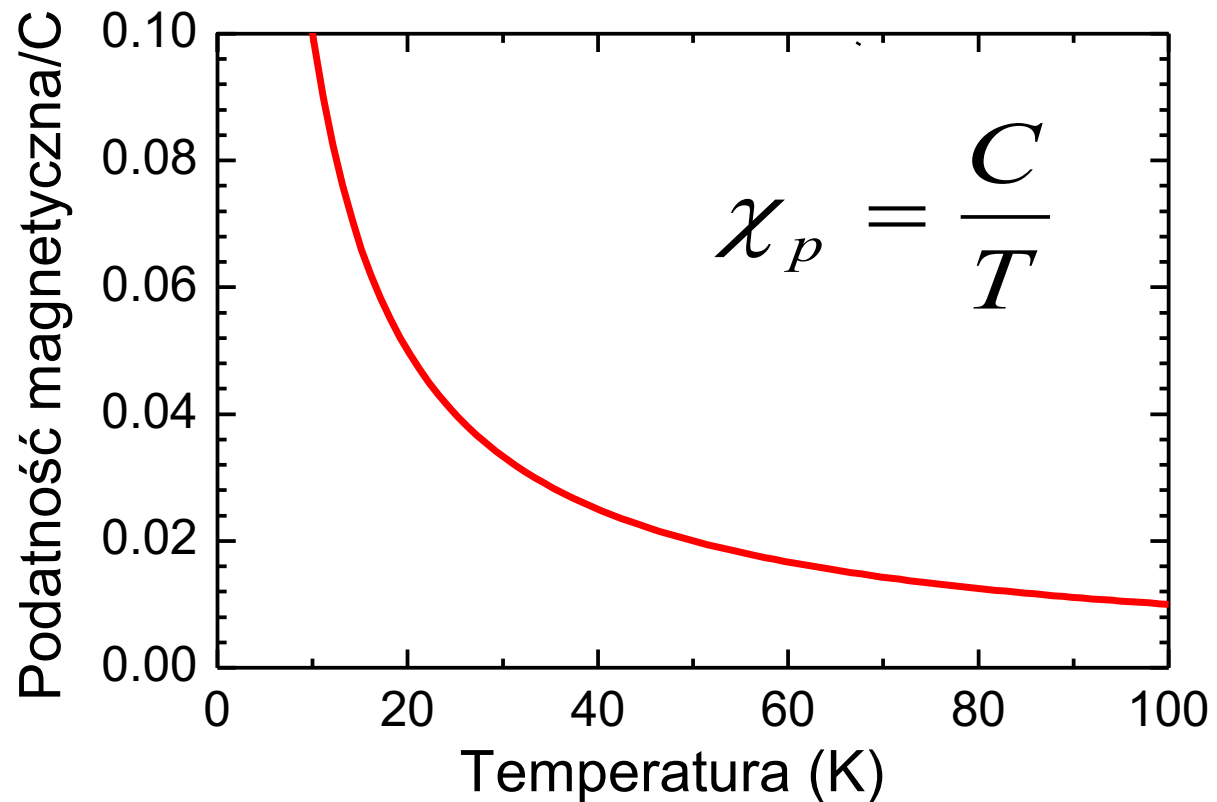
- w kilku związkach o parzystej liczbie elektronów (np. cząsteczkowy tlen i podwójne rodniki organiczne)

- w metalach

$$\chi_p = \frac{C}{T}$$

Dla paramagnetyków podatność magnetyczna $\chi > 0$

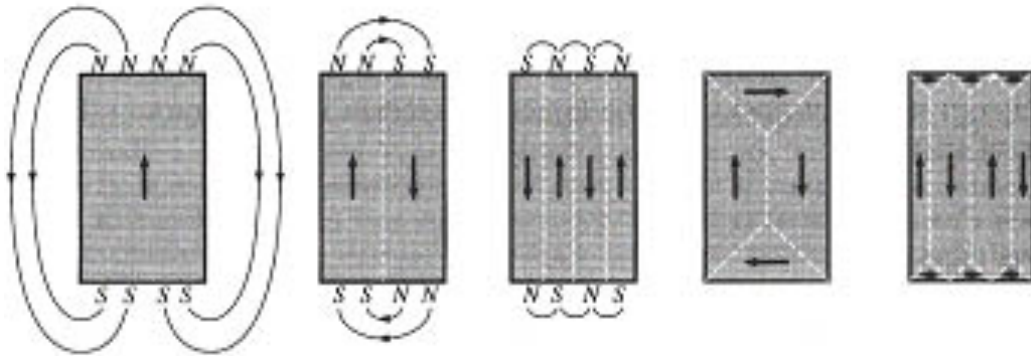
Podatność magnetyczna – współczynnik proporcjonalności w równaniu określającym wielkość namagnesowania jako funkcję natężenia pola magnetycznego

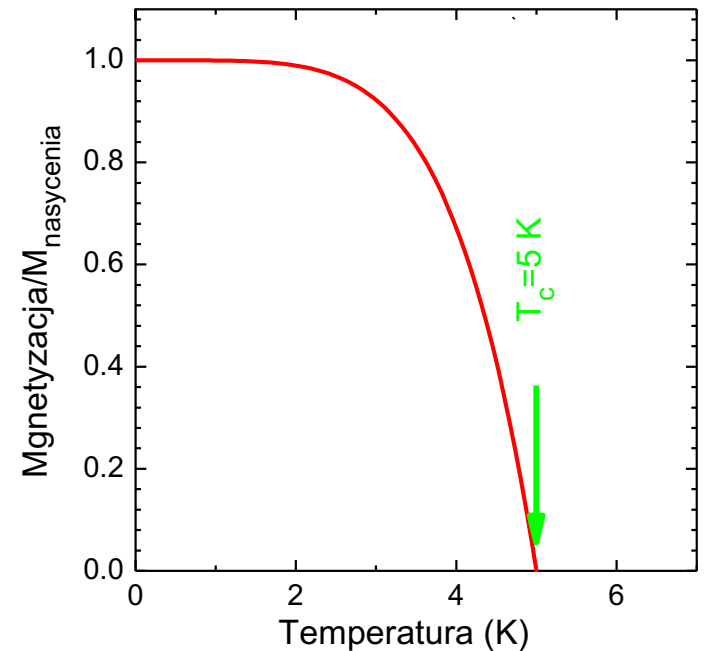
FERROMAGNETYZM

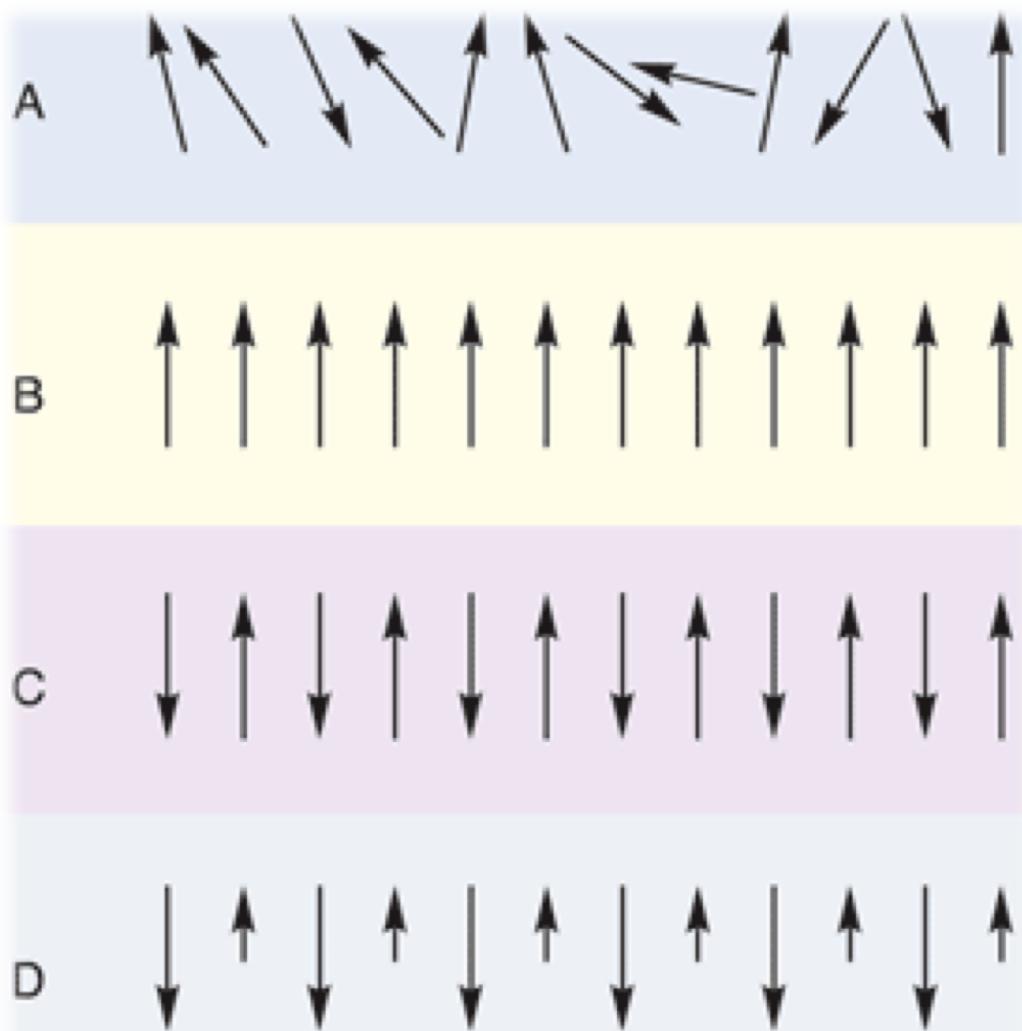
Zjawisko, w którym materia wykazuje własne, spontaniczne namagnesowanie

$$\chi = \frac{M}{B_a} = \frac{C}{T - T_c}$$

Dla ferromagnetyków podatność magnetyczna $\chi \gg 0$

- A) paramagnetyk
- B) ferromagnetyk
- C) antyferromagnetyk
- D) ferrimagnetyk

MAGNETOSTRYKCJA

Zjawisko powstawania odkształceń w ferromagnetykach pod wpływem pola magnetycznego (odkształcenie spowodowane zmianą orientacji domen ferromagnetycznych, które z kolei powoduje zmianę położeń równowagi atomów, a w konsekwencji deformację sieci krystalicznej i zmianę rozmiarów ciała).

Zjawiskiem odwrotnym jest efekt Villariego (efekt magnetomechaniczny)

Zmiana rozmiarów pod wpływem pola magnetycznego może mieć charakter liniowy lub objętościowy.

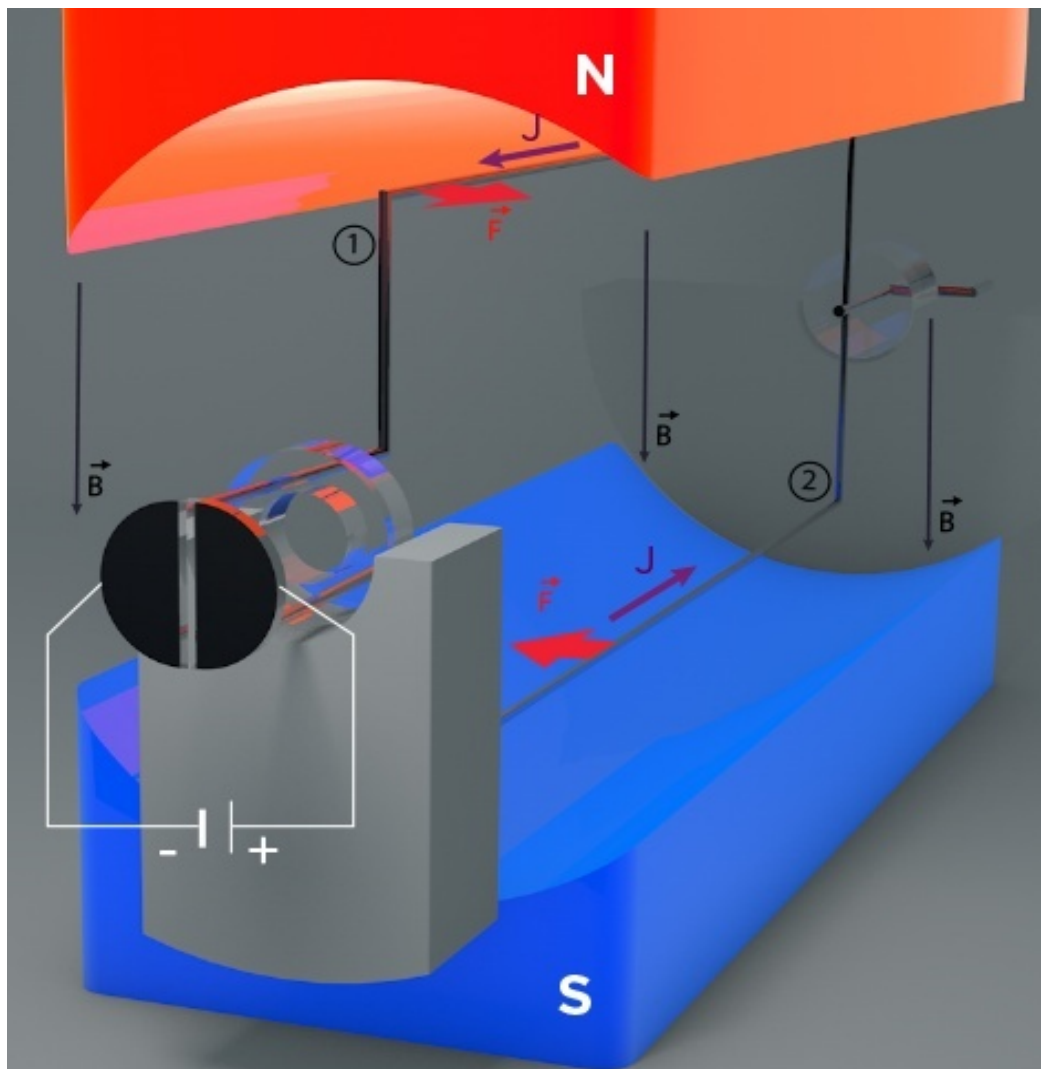
Materiały magnetostrykcyjne: Fe, Ni, Co oraz ich stopy, pierwiastki ziem rzadkich Tb i Dy (10^9)

$$\frac{\Delta l}{l} = C B^2$$

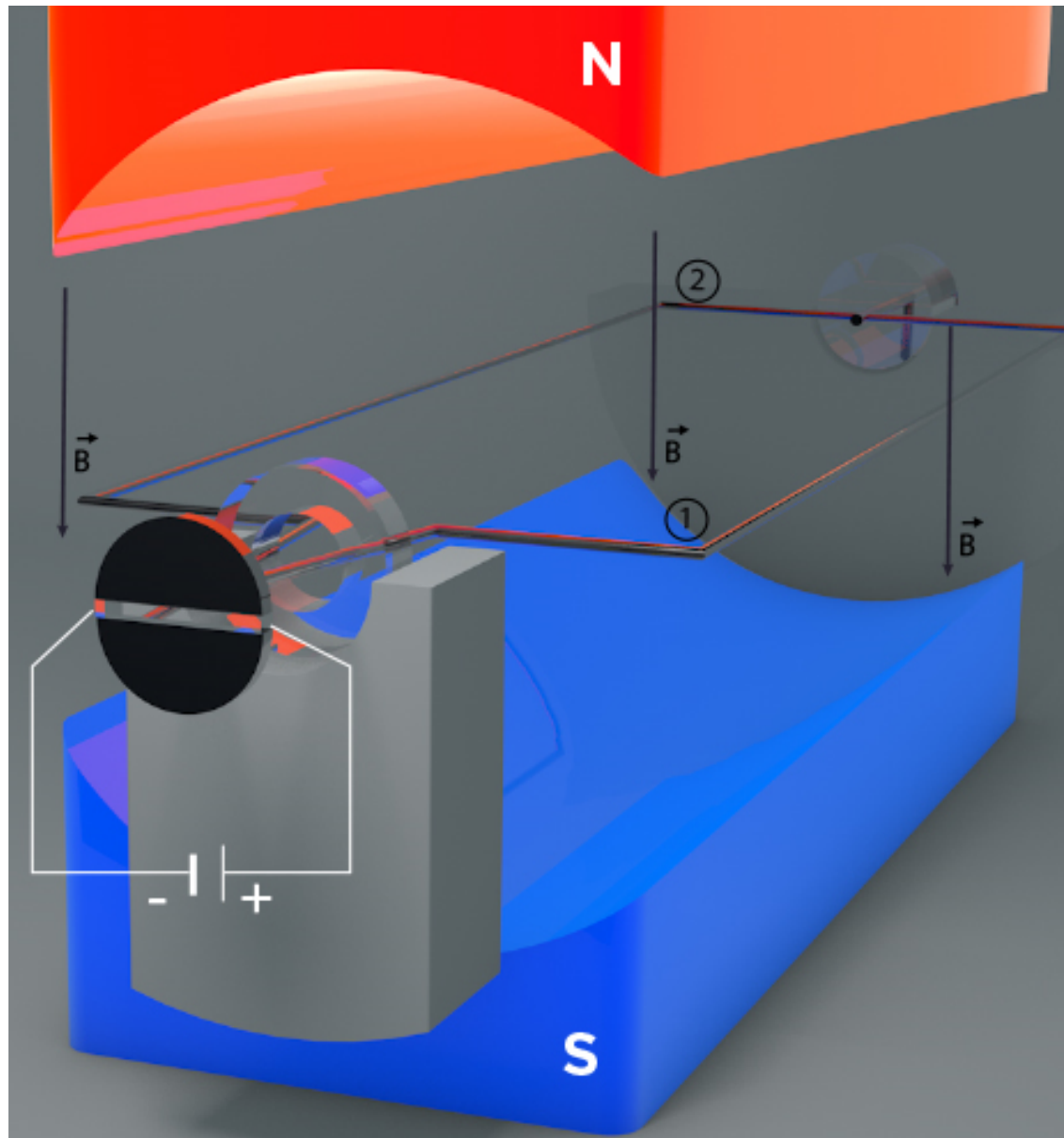
Zastosowania materiałów magnetostrykcyjnych

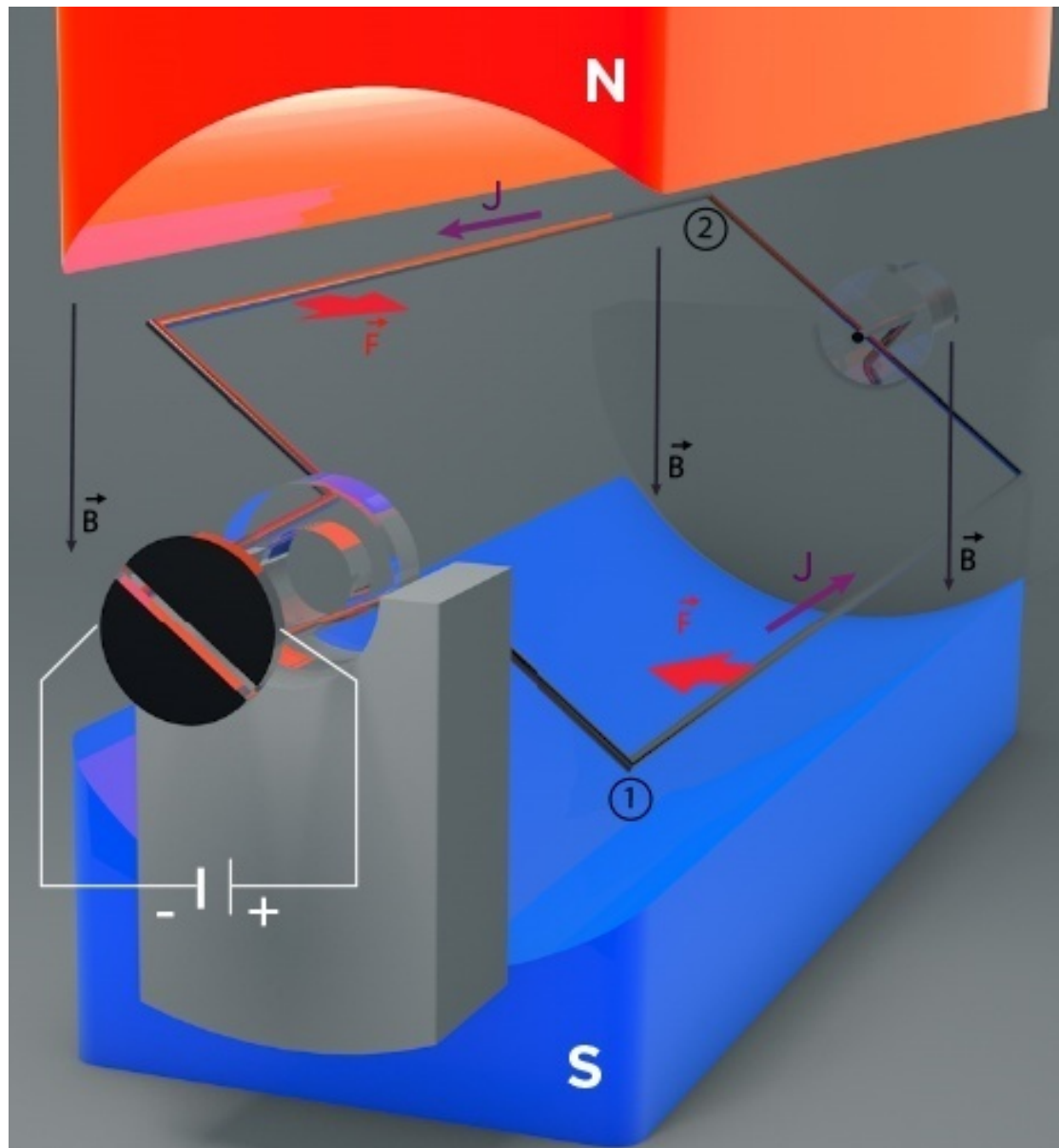
- grupa materiałów inteligentnych, które przekształcają energię magnetyczną w energię odkształcenia sprężystego
- czujniki: czujniki odkształcenia, sensory drgań i przemieszczeń, czujniki sejsmiczne, tomografia geologiczna etc.
- pompy, do pompowania bardzo małych objętości cieczy
- generatory ultradźwięków
- narzędzia chirurgiczne
- urządzeń akustycznych.

Siła elektrodynamiczna

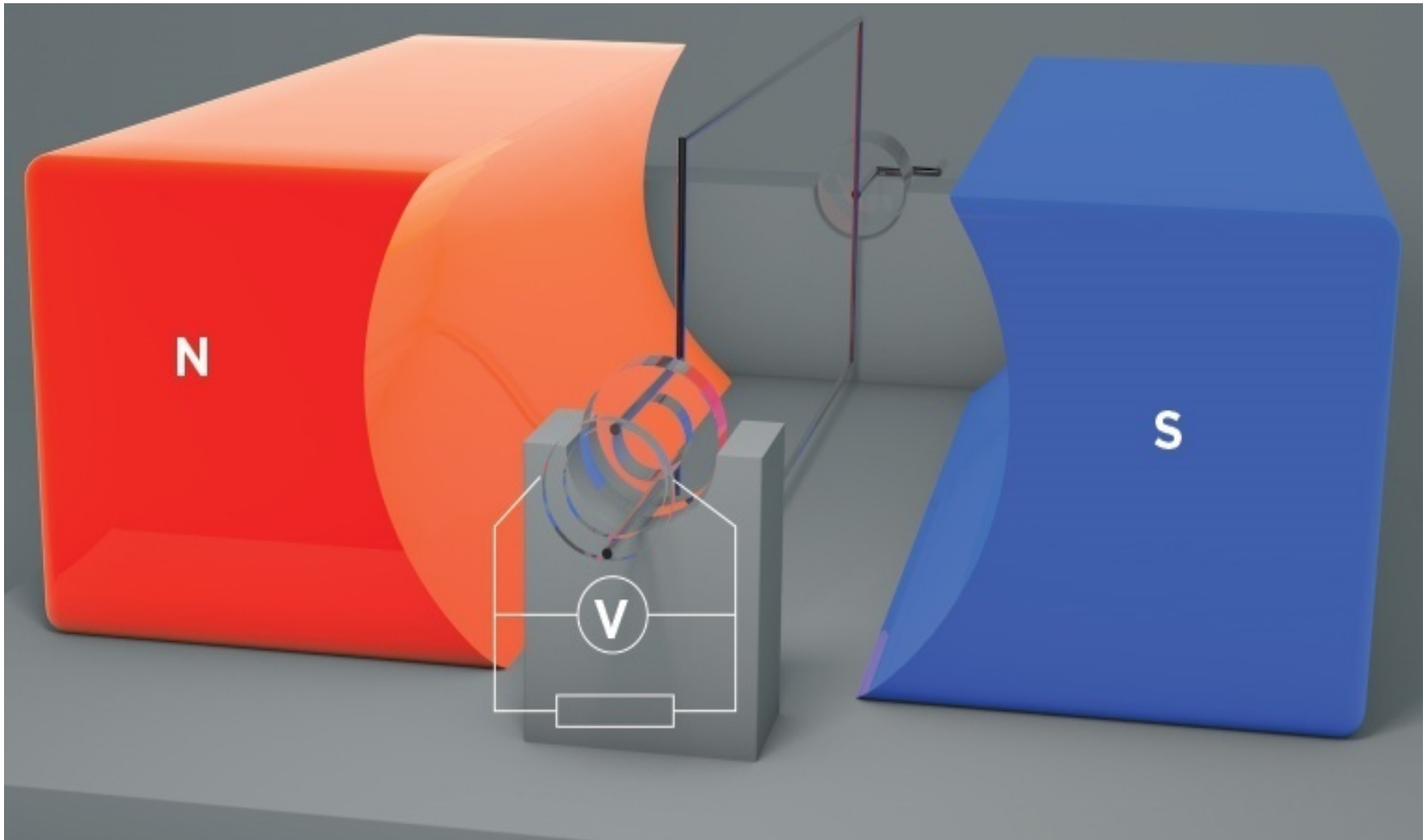

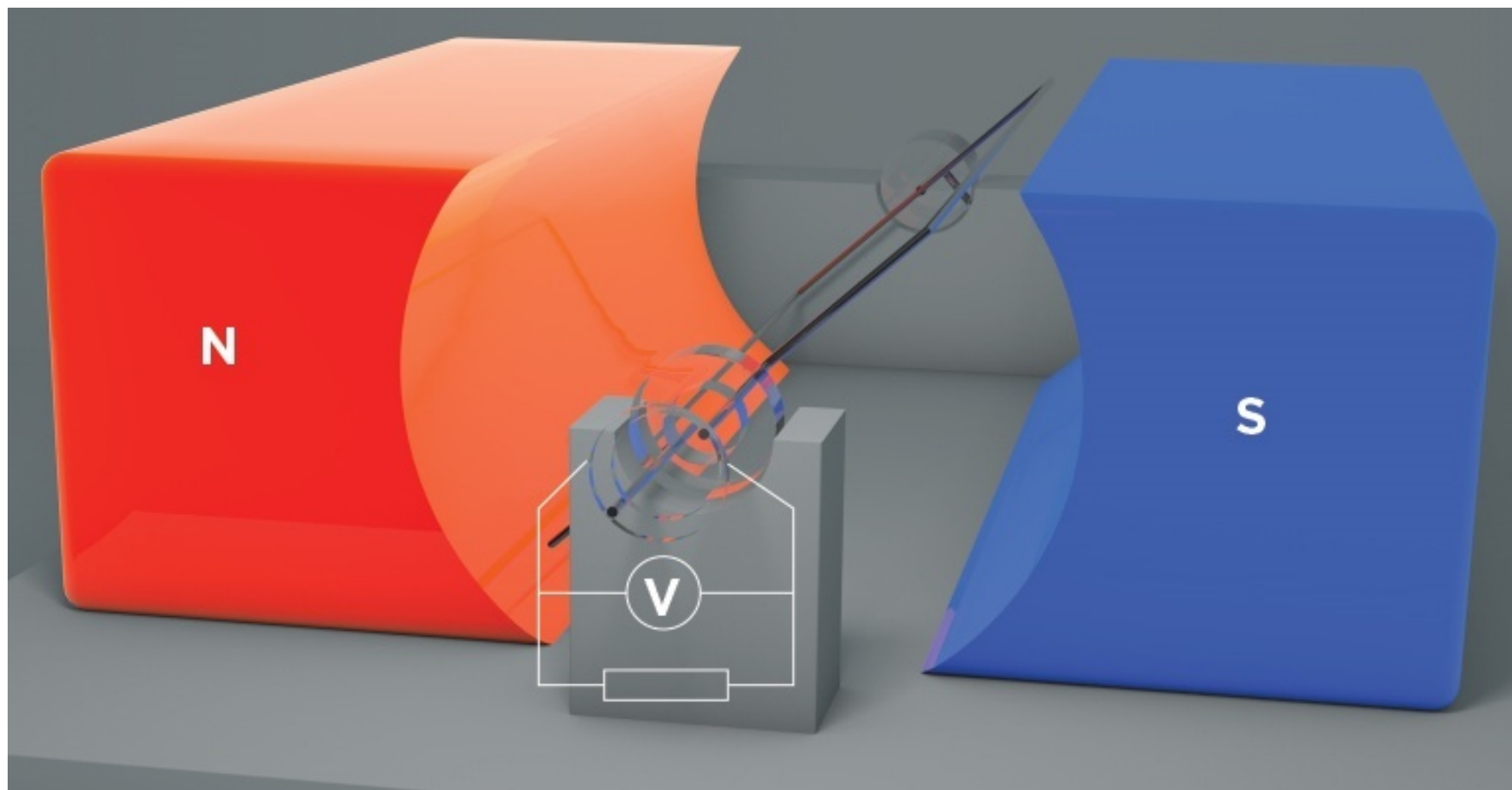
Fizyczne podstawy działania
silników elektrycznych

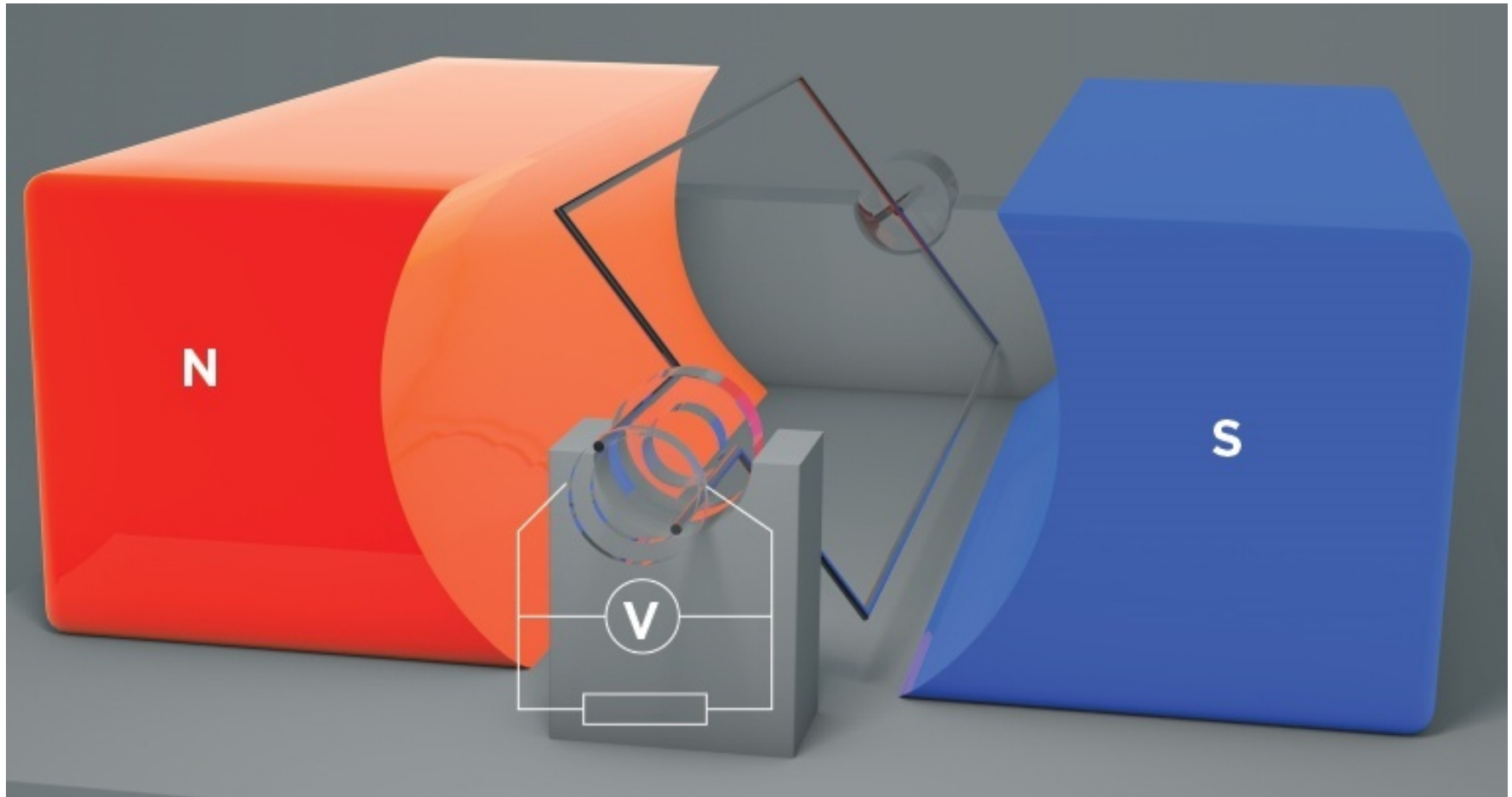

Prądnicą prądu przemiennego

<https://www.youtube.com/watch?v=SDHmIMqug6Y>

<https://www.youtube.com/watch?v=8WjN7PNOxF0>

Dziękuję za uwagę

mgr inż. Robert Czak

tel: 0048 603687444

mail: robert.czak@op.pl